

המציפה

עיתון שבועי

לכל עניני החיים, לספרות ולמדעים ולכל עניני היהודים.

יוצא לאור בכל ערב שבת.

מחיר החתימה על המצפה

כאוסטריא אונגרי: לשנה 7.— כתרם / חצי שנה 3.50 — לרכי 1.75

כאישכנו: לשנה 8.— כתרם / ביתר הארצות: לשנה 9 כתרם — 9.50 פראנק.

רמת המצפה נכנסת עתה בגליון עצמו, הגדול עתה משהיה וכפני המר פירוטי יותר מאשר עד כה. אין הנחה מהמחיר.

מחיר גליון בודד 14 הלר. מחיר מודעות או הזכרות לנפטרים לפי גדל השטח. ברכת מו"ט 60 הלר. הודעת אירוסין כתר. זו או זו בראש הגליון שני כתרם. המשנה מקומו עליו להודיענו מיד לא רק שם מקומו החדש, כי"א גם שם מקום בית הדאר הקודם. קאנטא של פאסטשעק נומר 76.918 האדרסה לבית המנדכתלאדמיניסטריה „HAMICPE“ Kraków, (כתוב לארץ להוסיף: Oesterreich) בע"פ: הרוב סעבאסטיאנא 32

Kraków, 10 Marca 1911.

גליון י.

קראקא, אדר פ' תצוה התרע"א.

השתחיה לפני שונאו, כי הגיד לו אישר הוא יהודי בגאותו זאת נצח מרדכי את שונאו וכנאותנו גם אנו ננצח. ההתחמקות וההתחפשות מביאות לידי חשד ושנאה וההתגלות וההתנאות במה שלנו תביאנה אותנו לידי הכרת העמים אותנו והתקרבותם אלינו. זהו המוסר היוצא לנו מחג הפורים.

על המצפה.

הרחיה.

דחיה חדשה השינו הציונים מאת הממשלה המורקית והפעם לא עוד בסתר ועל-ידי שליח, כי-אם בגלוי ומפי המניסטרים עצמם, שהגידו בישיבה כללית בפרדמנט המורקי בתור מענה על תוכחת האפוזיציה, שהאשימה אותם, כי שמו ידם עם הציונים ומהם יקוו עזרת כסף. המניסטרי לפינגין הכחיש את התוכחה בזעף, המניסטרי לעניני הפנים העיד, כי דחה את הצעת הציונים בפה מלא והוויזיר הגדול גלה דעתו על האיונות באריכות באופן שאין עוד לשעות בדבריו. כי אין לממשלה עם הציונים מאומה והגין דרך אנב על יהודי מורקיא ועד העם היהודי בכלל, שאין להם דבר עם הציונות, שהיא רק חלום. בסגנון כזה דברו גם צירים ממפלגת הממשלה וכתבו גדולי המפלגה בעתונים בימים האחרונים. אולם כל האומר, שגלתה הממשלה המורקית בזה חדשות והשביחה איוז מעות, אינו אלא טועה. לא חדשות גלתה בדבריה ולא הפתיעה אותנו כלל. בעלי ישוב הדעת ידעו מיד, כאשר תפשו המורקים הצעירים את רסן הממשלה וגלו דעתם, לעשות מכל עמי מורקיא נוש אחד בשם עתומנים, כי מן המפלגה הוציאו עלי שם רע, שמלך מפש הייתי ושמים אותי למשל ולשנינה, ללעג ולקלס בפי כל? מעלילים הם עלי שהרגתי את אשתי בעצת אוהבי ואת אוהבי בעצת אשתי, אמר נא לי, מי הגיד לכם, שהרגתי את ושתי, הלא, אשר לא תבאי כהוב במגלתכם ולא יותר ומנין לכם שהרגתי? נניח, כי הרגתי, באמת, אכל מה לכם בכך, אדרבה עליכם להיות שבעי רצון מזה, כי אלמלא הרגתי לא היתה אסתר שלכם אשתי, ומי היה מתחנן לפני בעדכם? ועל אסתר שלי היפה בנשים אתם אומרים, שירקרקת היתה, למרות מה שכתוב בפירושו במגלתכם: "והנערה יפת תאר וטובת מראה". וכל זה רק כדי להבנות אותי ולעשות אותי לחוכא ואטלולא, שאהבתי יהודיה ירקרקת, ובשכילה הרגתי את אוהבי. הוי יהודים רעים וחטאים, למה שלמתם רעה תחת טובה, אלמלא הרגתי את אוהבי, לא הייתם חונגים היום את ימי הפורים, ומי יודע אם היה נשאר מכם שריד ופליט. ובמה אתם מביעים לי תודה? את חרכונה סריסי, בשכיל שאמר, "גם הנה העץ, אתם מפארים את שמו ומזכירים אותו לטובה, ואני שאמרת, "תלוהו עליו" מאן דבר שמי? היתכן! וכי זאת מדת היושר, שהנכם מתפארים בה? ולא תהא כהנת כפונדקית? אדרבה, אמור אתה בעצמך, מה חטאי ומה פשעי כי תשטמוני? שווי-זכיות גמור נתתי לכם, כאשר עשיתי משתה לכל העם הנמצאים בשושן הבירה, לא הוצאתי אתכם מן הכלל... כתתי חושמה לעמי, וכוונתי יצא

העולם, נועץ להונות את האנושות ולהחריב מדינות, אומרים עתה ברוסיא וברומניא. וכל זאת משום מה? לפי שאין האנושות יודעה אותנו ואינה רוצה לדעת אותנו. כמתחפשים משונים אנו, שהילדים מפחדים מפניהם ולא רק בפורים, כי-אם כל ימינו. אין מכיר צורתנו האמתית. והאנושות בכל מקום, שהיא עומדת כאמצע התפתחותה, בכל ארץ העומדת בהצי דרך גידולה בבחינה התרבותית, היא כמו ילד, שזה דרכו לירא מפני אדם, שמהותו לא נודעה לו. בכל ארץ כזאת היו ישראל מעולם בסכנה, שמפני זרותם לשכניהם לפי שאין השכנים מכירים אותם היטב, הם ממילים בם חשד ותולים בם כל אישמה וגוללים עליהם כל תקלותיהם וכל סבות צרותיהם. כן היה תמיד. הננו נחשדים לפי שאין מכירים אותנו. זאת נזכור בפורים. היש מכאוב כמכאובנו, היש שבר כשברנו? תנו שכר לאיבוד ויין למרי נפש" — זאת היא שכרותנו בפורים. נצחנו את אויבנו תליונהו על העץ אשר עשה לנו, ואולם הלמחו צוררינו מוסר? מספרים על רב אהה, שקצף עליו שר רשע והתרה בו, שהוא יהיה המן שני ליהודים. הרב ענהו בשחוק: ומה הועיל המן הראשון? טוב ענה הרב, אבל שונאינו יודעים זאת ומוסר לא לקחו. יתלו גם את המן השני ונס את השלישי ואת הרביעי ומן הראש הקצוץ של ההירא יצמחו שבעה ראשים חדשים.

מה עלינו לעשות? מה נעשה שיכירו אותנו העמים וידעו, כי חפים אנחנו מפשע ושקר מפלו עלינו? המר המסוה, הרחיק סנות החשד. ביד רמה נחזיק ביהדותנו ונתגאה בה ולא נתחבא חרר בחדר, לבל תגלה מולדתנו. בזאת נרבה את הכרת העמים אותנו. בדרך מרדכי היהודי נלך, שלא כרע ולא

מה"עבריה" בקראקא. במוצאי שבת זה — י"א אדר — בשעה חצי השמינית ירציא באולם חברת "השהר" (רחוב סטאראווישלאנא 44 I) חברנו מר לנדא ע"א "א.ז. פייערבערג". רשות הכניסה לכל.

צפרה ליבר מאיר וואלף מאורסים בחדש אדר תרע"א פשעמישל פשעמישל

פורים.

אין אדם אמלל בעולם יותר מזה, שהוא יודע בעצמו צדקתו ובר לבו והכל מחזיקים אותו כרשע ומזיק. שבע ביום יבטיח: חף אנכי מפשע וכל עוד ואין שנאה נפשי ואין שומע לו. שונאו הוא, נבזה הוא, סחוף ורחוי מכל, בגלל אמונת שוא, שדבקה בלבבות הבריות בלי אשמתו, כי פלוני זה רשע הוא ושבע תועבות בלבו, אף אם פני יראת שמים לו. זה הוא גורל ישראל בעמים. אחד היה גורלו מיום היותו לעם עד היום הזה. אותן העלילות וההתנכליות, שפגעו את אבותינו במצרים, פגעו בפרס ובאירפה, אותן הטענות עצמן: "ונוסף גם הוא על שונאינו ונלחם בנו, אמר פרעה, יקריתא דך קריא מרדא ומהנזקת מלכין ומדינן מן ימות עלמאי, אמרו בפרס, ורתיהם שונות מכל עם ואת דתי המלך אינם עושים", אמרו בשושן, "בבית המקדש כלוא איש יוני לפטמו ולאכלוי, אמרו כיון, "בבית המקדש עובדים לחמור", אמרו ברומי, "בבית הכנסת מקללים את הנצרים ושותים דם אדם", אמרו באירפה, "הקהל הוא מוסד נורא ואיום, קושר קשר על כל העמים ורודה בכל

כפויי טובה.

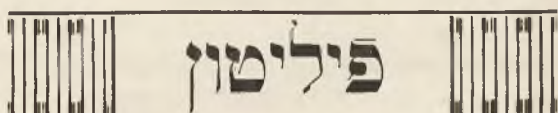
מנה לפורים להורי היקדים, משה ורכבה ווייס מאת כנס שמואל צבי ווייס.

אשתקד בליל פורים השתכרתי, כדרכי בקדש בכל שנה, עד אשר נסגרו שמורות עיני, ראשי חיה עלי כגלגל, השענתי על השלחן ואישן, ואשא עיני וארא בחלום והנה המלך אחשוורוש יושב על כסא מלכותו. שבעת ישרי פרס ומדי, כרשנא שתי, אדמתא, תרשישי, מרס, מרסנא, ממוכן, יושבים סביב לו, ומחומן, כזאת, חרבוניה, כנתא, ואבנתא, יותר וכרכס, שבעת הסריסים המשרתים את פני המלך, עומדים עליו, איש חרבו על ירכו, אימת מות נפלה עלי.

כרגע הכרתיו, בכתר המלכות אשר בראשו ובשרביט הזהב אשר בידו וביחוד בשתי עיניו הגסות כעיני עגל, המפיקות מפשות וסכלות.

"הוי חכמים בעיניכם, פתח בכעס, חכמים המה להרע, כפויי טובה שאין כמותם ככל אומה ולשון. התכין בלפי מי דכרי מכוונים? שאלני במתקצף, כלפי אחיך היהודים האורדים, שזה דרכם מאז, לשלם רעה תחת טובה."

חפצתי לשאלו פשר דבר, אולם הוא חרק בשניו בכעס נורא ויקרא: "הם, יהודי נבזה, פן אצוה לרמש את ראשך". ממוכן הביט עלי בעיני מלאך משחית ויעמוד הכן להוציא מנדן ברוך חרכו. איזה עול מצאו בי אחיך, אמר כמתחנן, כי

פיליטון

* * *

חזו רחל אמנו מקבירה שם עולה, יחזקתי, שוררת פרננה ותקדם בפרים פגי שובי הגולה: ישתה יעקב — אומרת — וסבא נא! בא קין לדמעתי — הגאולה הוקנה, פדות בני זה הפצי וישעי, הקפילה פנרד פעמים בשנה: פחצידר ובתשעה בחמישי.

אמנו צולה, מלשפוך תדלה, דם יענה — דם יענב מוסקה, האם על הפנים תריע פרננים: שושנת ישראל שמחה.

שפרה.

שנמחלה בקראקא. לקרוא תגר על הקנסות האלה, דרש בין יתר הדורשים גם הרב ד"ר יוסף זליגר. הוא נענש בקנס משולש, בעדו ובעד אשתו ובעד יביו ק"כ כתר. מתוך צערן ומתוך רגש הצדק המחולל הטיח דברים קשים כלפי השלטון הפולני ודון התקפים. בא כח הפוליציא מצא בדבריו עבירה על האיסור לגרות מדון והעלות חמה על עם ומסר את הדבר לקטיגור. אפשר שגם ביה"ד לענשים ימצא שאין אדם נתפש על צעריו. אך ההזמנה לדון היא כבר מהוץ לשורת הדין. ככל יום ויום מעירים עתוני אוסטריא ודברנים בכל הלשונות משטמה ובוז וחמת נקם ביהודים ואין אף קטיגור אחד מוצא בזה עבירה על האיסור הזה ורק פעם אחת ביובל קרו, שדברין יהודי הטיח דברים כלפי קנאת הפולנים ודון פקידים לוחצים וכבר הובא הדבר לבי"ד של ענשים. זהו איפה ואיפה בלי בוש. מקצף היהודים בפולנים כודאי לא תצא שום רעה. כי אין היכלת בדם. אבל מקצף פולנים תקיפים ביהודים יוצאה באמת בכל עת ובכל שעה רעה רבה ליהודים ואין מוחה.

פיליטון קטן.

הקדחת אינה מחלה ופורים אינו יום טוב. כך אומרים אנשים. וקשה לי, מה ענין קדחת לפורים? ויש לומר, שז"ל ידועה המחלה המורדנית, שמי ששעתו שוחקה לו מעמד עצמו חולה קצת ועושה לו יום טוב. למשל עוזר בחנות הרוצה להשתעשע ימים אהדים בבטלה אומר ישחא חולה ולוקח תשלומים מקופת החולים ועושה לו יום טוב. אישה כבודה בקיץ מתחטאה על בעלה ואומרת שהיא חולה ומשתעשעה במקום תרופה כמלכת שבא בשעתה. סתם עשיר ומכ"ש עני שהעשיר יתחלה ויעשה כל ימיו כחגים. ישראל בצאתם ממצרים העשירו מבות מצרים ומבות הים ועשו להם יום טוב. ע"כ פסח הוא ראש דהגים. והיהודים בשוב מצד הסבירה לא עשו עסקים טובים ולא העשירו משלל אויביהם. כי המקרא צוח "ובכזה לא שלחו את ידם". ומי שאין לו כסף יש לו "קדחת", אבל הקדחת אינה מחלה ולכן פורים אינו יום טוב ודויק. מ"ג נ מ ל ה.

מכתבים מערי המדינה.

קראקא. בעירנו התרבו נכבות ספדי תורה מכת התפלה, בא לו יהודי וטלית בידו אל בית-כנסת או בית-מדרש ומוציא ס"ת לעיני רואים בשעה שאין השמש שם והמתפללים או הלומדים מרמים, כי ברשות הוא נוסל. כן נגנבו ס"ת בביהמ"כ הישן, בביהמ"ד "בני אמונה" ובביהמ"ד של לאך. באחרון נגנבו גם בליקדש. אולי ישמע מי מן הקוראים ע"ד פכירת ס"ת ויאלץ

הגבוהים ואגרה אותו בכס. תחת שאני לא הגבלתי לכם את רשות השתיה, כי נתתי לכם לשתות כרצו איש ואיש, יגביל הוא לכם את רשות המזיגה. ותחת שאני לא הוצאתיכם מכלל הפקודה, "להיות כל איש שורר בביתו ומדבר בלשון עמו", ויצא הוא אתכם מכלל זה ויתן פקודה, שאם יעזי יהודי לכתוב בספירת העם שהיא מדבר בלשון עמו, יענש קשה. ואולי גם זאת לא תועיל, הנה עוד ידי נטויה. אצוה את המן אוהבי ויכנים את רוחו בלבבות ראשיכם ותחת אשר מרדכי בזמני השתדל לבטל את גזרת להשמיד ודהרוג, יתנהגו הם כאדישות ובשויון-נפש כאשר ישברו לעמכם מטה לחם, להשמידם ולהמעיטם. וישבו בחבוק ידים, כאין פוצה פה ומצפצף. ותחת אשר מרדכי התפאר ביהדותו לפני עבדי המלך והגיד להם אשר הוא יהודי, יכחישו ראשי קהלותיכם את יהדותם ויעידו עדות ישקר בעצמם, כי הלשון המדוברת שלהם היא הפולנית... וזה לך האות, כי אנכי צויתך לפרסם את דברי ודרישותי. ובדבריו הושיט לי את שרביט הזהב אשר בידו, לאות נשיאות חן בעיניו. ראיתי מעשה ונזכרתי הלכה ואקרב ואינע בראש השרביט ואימק, והנה כבר פורים של שושן בבקר. ומאחר שאין "החצפה" יול בכל השנה, אלא מפורים לפורים, ע"כ חכיתי כל השנה. עכשו אני מפרסם ב"החצפה" את דברי המלך החכם אחשוורוש, מלה במלה, כפי ישמורים בזכרוננו. ואתם רשות לכם לעשות חפצו או לחדול.

את הסוציאליזם לתועכה, הוא אומר, כי המצאה יהודית היא; רוצה אדם לנבל את שלטון ההון, הוא מגיד כי בידי יהודים הוא; רוצה אדם לשקץ את המדע ככלל או את חכמת הרפואה בפרט או ענף מדעי אחר, הוא מוציא עליהם דכה, כי רק יהודים מטפלים בהם; רוצה אדם לתעב את העתונות ואת השפעתה, הוא משמיע, כי כל העתונות היא ביד יהודים; רוצים האשכנזים להשיג את המדיארים ואת ארצם הם מפרסמים, כי אין כלל מדיארים, אלא יודיה-מדיארים, כלומר רק היהודים הם הצעקנים המדיארים והמדיארים עצמם גם הם יקראו לכל דבר השנוא להם יהודי; רוצים הפולנים לקרוא תגר על ההישפעה הרוסית המושלת בהם, יגולו את חמא הרוסי-פיקציה על ראש היהודים, היהודים מרביצים את הרוח הרוסי בפולן, וזה עתה קרה שאציל פולני אחד בלימא, גראף מילעווסקי שמה, נכד בעמו והתחבר אל האצילים הרוסים והגיד להם בשם כל האצילים הפולנים שבלימא, כי כבר מחלו על הפרדת פולן ואין להם אלא לאומיות רוסית. וכאשר קצפו עליו הפולנים בצדק והרפו את הפושע כראוי לה, עמד הכוגר והכריז בעתון רוסי, כי רק היהודים הם הלאומיים הפולנים ורק הם הרפוהו בעמונים הפולנים שבידיהם, אבל הפולנים האמתים הם אחים לרוסים ואינם דורשים כלל זכויות מיוחדות לפולן. כפוי טובה הם כל אלה, שישכחו איזו טובה אנו מביאים להם בהתערבנו ככל דבר, כי הלא בזה אפשר להם לתלות כל תקלה בנו ולעשותנו השעיר לכל עזאזל. מה יעשו בלעדינו?

הגם כותבי יהודית.

כבר הודענו כי בעצת עורך "המצפה" השתדל הציר הציני מר ארולף שטנר אצל המניסטר לעניני הפנים הגראף וויקנברג, לגרוע סכומי הקנס הרב, שהוטל על היהודים, שכתבו ברשימות ספירת-העם, כי יהודית היא לשונם ולהעמידם על השעור הקטן, תחת שכתבי הפקודות בגליציא קנסונו בשעור היותר גדול וגם הכפילו והשלישו את השעור, כי קנסו את הנשים ואת החמות ואת הטבשלת ואת הכן הנדול, כל אחד בפ"ע. מר שטנר הודיענו מיד, כי כפי הנראה יעשה המניסטר את משאלתנו. עתה נוכל לבשר, כי אמנם באה פקודה מאת המניסטר אל כל בתי הפקודות בגליציא, שלע עתה לא יגבו את כסף הקנס ולא יחבלו עד שיתברר הדבר. אפשר איפא מאד, שיברר ביה"ד העליון כפי האמת, שאין לעניש אדם על כתבו את האמת בקונסקריפציה ואף אם ימצא ביה"ד הגרולי-ישראלים אנו לענשי. יען אין הלשין היהודית מאושרת, עכ"פ איננו ראוים להעניש בגדול שבשעורים ובקנס כפול ומשולש. — בכל אופן דרשה כבר הקנאה הלאומית הפולנית בענין הזה את קרכנה. באספת-עם,

יד ומחשבתם הופרה ובכל זאת לא סלח להם המלך. אך העונה היהודית נברה בי על חפצי ואענהו רבות: "הצדק עם הוד מלכותו, אולם למה ימץ תוכחתו זו לעבדו, מה אובל אנכי עשות, הלא יחיד אני ואינני יכול להיות אחראי בעד כל הצבור היהודי?" "חפץ אני, קרא כמצנח, כראותו, כי דבריו פעלו עלי, לפרסם את דברי בעתון עברי, ולדרוש מאת היהודים, שמהיום והלאה, יורו הלכה כמאן דאמר, שמלך חכם הייתי. ובמקום וגם חרובנה וכו' יזמרו בכל פורים, "וגם המלך החכם אחשוורוש זכור לטוב". ואולם יודע אני, שהיהודים הם עם קשי-ערף וכל מנהג מטנהגים תורה הוא אצלם, ולדרוש מהם, שישנו ממנהגם צריכים הצפה יתירה, ואני שמעתי עליך לאמר, שסופר "החצפה" אתה, ובודאי הנך הצוף גדול, לכן הנני דורש ממך, שתפרסם את דברי ואת דרישותי ב"החצפה" אולי יראו אחיך היהודים את משוגתם וישונו מדרכם." "הי נא הוד מלכותו בטוה, כי כדבריו יעשה עבדה עניתיו." "בכל זאת, קרא כמתיאש, מסופקני, אם דברי אלה יועידו מאומה, ידעתי היטב את אחיך ואת קשי ערפם, הבה אלמרם מעט דרך ארץ, אולי יתרצו אחיך לשנות ממנהגם. בישנה הבאה יעמדו על הפרק במדינתכם שני ענינים חשובים הנוגעים לחיכם: שאלת המווגים וספירת העם, ואני אנכי את רוחי כאחד משריכם

הזאת אין מה לקוות לא בשביל הלאום היהודי ולא בשביל חרות לאום אחר. רק בעלי הזיה, שהשם "חרות" הוא להם מין עבודה זרה ונכונים הם להקריב בעדה גם את נפש אחרים וקיום עם, רק הם היו יכולים להתלהב בחושמה הטורקית ובחרותה המזויפת תחת יד הטורקים הצעירים ולהכריזו בהתפעלות, כי שפחת טורקיא היא גם שפחת העם היהודי או לבשר, כמו שעשו כלי דעת, כי באה נאולה לישראל כנאולת הטורקים. בעלי ישוב הדעת ונתוכם מקם נורדא, גלו דעתם, כי בקום השיטה הזאת במזרח עלינו להמתיץ, עד מתי? את השאלה הזאת יפתרו הטורקים הצעירים עצמם או יותר טוב: כבר פתרו. כי כבר הראו, כי משלחתם לא תאריך ימים. מיום עמדם בראש הממשלה יש להם מלחמות בכל קצוי הממלכה. אי-אפשר לעשות את העמים השונים לגוי אחד ולא יצלו בזה לעולם, כמו שלא הצליחה השיטה הזאת באוסטריא בימי מתן הקונסטיטוציא, שבקש שמרדינג למשוך על כל עמי אוסטריא כממשלה מרכזית ולקבץ ציריהם ווינה. ולא ארכו הימים והממשלה ראתה עצמה אנוסה לשנות את השיטה ולהשיב לכל ארץ וארץ את זכויותיה ולתת לה שלטון עצמי. כן יהיה גם בטורקיא. הטורקים הצעירים יגמרו בקרוב את חשבונם ובמקומם תקום מפלגה אחרת, אשר תתקן את טעותם ותמשוך על כל העמים בצדק ותשיב לכל אחד את זכויותו הלאומיות. מפלגה כזאת תהיה מוכרחת לכא לידו הכרה, שגם לאום יהודי בארץ אבותיו לא יריע את אחדות הממלכה ויביא רק ברכה לה. והימים האלה לא ימשכו. לכן לא נתעצב מאומה בגלוי-דעת המניסטריוס הטורקי. יבא יומה, כמו שבא יום ענדאל חמיד והעם היהודי כבר בלה שונאים גדולים ויצומים מן הטורקים הצעירים.

יד היהודים בכל.

קשה לאדם לתאר לו מה היו רשעי העמים עושים בבי יהודים, עכשו שנמצאים יהודים בכל לאום ולאום, בכל תנועה ותנועה שבועולם, אם תארע איזו תקלה יגולו רשעי העמים אותה על ראש היהודים, חפץ אדם למאם איזה דבר על הבריות הוא אומר, כי הודי הוא, כי היהודים החלשים ואין שום סכנה בשנאתם. ומה יעשו בלעדיהם? והלא דוקא הרשעים האלה רוצים להכהיד את היהודים ודם מבטיחים, כי בלי יהודים יהיה העולם מאושר, מה יעשו אם באמת ילאו היהודים לשאת עליהם את עונות כל האנושות וימאנו להיות אחראים בעד כל צרה ותקלה, הבאות על-ידי מי שהוא ויצאו מתוך העמים, לשבת באיזו פנה מיוחדת לבדם, למען יהיו אחראים רק בעד מעשהיהם הם? רוצה אדם לבנות את הרגש הדתי ואת המוסדות הדתיים של איזה עם, אין לו מה לעשות רק להכריז עליהם, כי מעשי ידי יהודים הם; רוצה אדם לעשות

במדינותי להיות כל איש שורר בביתו ומדבר בלשון עמו" לא כתבתי "חוץ מיהודים", כמו שנוהגים מלכי החסד בזמן הזה... מרדכי שלכם היה יועץ החצר שלי ויושב בישערי. כאשר הציל את חיי מרדת שחת, עשיתי לו כבוד ויקר ביד המן אוהבי ולא חסתי על כבוד ראש ממשלתי. כל הרע, שעשיתי לכם, הוא מה שמסרתי אתכם ביד המן, לעשות ככם כטוב בעיניו, אולם ראשית היה הדבר רק במחשבה ולא יצא לפעולה ומחשבה רעה הלא אין הקב"ה מצרף למעשה. ושנית חתה הישנאה לכם ופחד המות נחוצים לכם לקזמכם, כי ריו היהודים בזמני נוסים למטיעה ולהליכה בשרירות לב ולבזיון מולדתם ולחקוי הכלי זרים, כי השמין ישראל תחת מלכותי ויבעט. הגזירה הרעה ההזרתם למוטב, ואם עוד חזרתי בי אחיז ואגזור לתלות את המן ובניה ואתן ליהודים להנקם מאויביהם ולהכותם מכת חרב והרג ואבדן, ואת מרדכי העליתי לגדולה, שלא זכה לה עדין שום יהודי אצל כל מלכי אומות העולם, על אחת כמה וכמה שצריכים אתם לסלוח לי על ישגתי ולהזכירני לטובה בכל שנה ושנה." הוא נשתתק, כמו חפץ להרגע מזעפו. שתר מחה במטפחת של משי את הזעה מעל מצחו, וזתר הביא לו כוס יין וישת. חפצתי לענותה, כי כדבר שחיי נפישות תלוים בו אין המהשבה דבי קטן ולא נוכל לסלוח על מהשבתו להשמידנו. הרי גם בגתן ותרש רק בן שו לשלוח

להודיע את מערכת, המצפה זאם המצא נגכה יקבל שכר טוב.

מכתב מטורקיא

קושטא. כידוע מאשימים את ה' בל ישראל חבדים ונתיישרה כמורו, כי סמעיטם הם בלמוד התורה ובשפת עבר וכו' אין בהם רוח יהודי כלל, כי אם רוח צרפתי לאומי. כפי הנראה הרגישו כבר גם אחינו במזרח בני אין הכל מתנהג בשורה. באה שמיעה מסונכסרי, כי פרץ סכסוך בין הקהלה ובין ה' ביה על-אדות ביהים אשר לה שם. הקהלה טאסה במנהל ביהים ודרשה מאת החברה להחליפו באחר, אבל מנהל החברה בפארין מר ביגאר רוצה דוקא במנהל הזה. ע"כ פוציאה העדה את הילדים סביהים ומסוכסחם אל ביהים אשר למזרים קתולים. תענון הצרפתי אשר ליהודי פארין סתאונן על כל היהודים האסורים כמזרה, כי הם סככרים את בתי-הספר של המיסיון הנצדתי על פני ביהים של ביהים. גם על החברה הוא סחרעם על אשר לא ידעה לרכוש לה את לבבות היהודים עד שביהים הנצדי ערף להם סביהים היהודי.

קשה למצוא אדם, ישעיהו בל כך את דעת הצבוד כדוד פרסקו הידוע בעל "על טיפסרי" אינו נראה להלשין על הצנינום, כי הם בוגדים. כן היה לו סכסוך עם ראש מניף הבנק הצינוני וחבר הוהים הצינוני מר יעקבזאחון, שדרש בסאלוביקי עיד ינינוה ועמובניות וגם שרזי צבא טורקים היו באספה ההיא. על קה בערה חסת פרסקו עד להשחית ודרש בעתונו, לגרש את הוהים הזה מן הארץ, כי אין לו רשות להתערב בענינים פנימיים סטודקיא והבנק הוא קן תעמולה ציונית ובסנה כה למדינה. הוא עומד במשפט עם מר שיימו צורך ה"אורוד" פרסקו הובע ססנו השלימי נזק, כי ה"אורוד" בזה אותו עד שהפסיד הוהים רבים ליעתונו "טיספרי". המשפט גישטט, כי צריכים להביא בחבל המשפט של פרסקורסככי, כנראה יצא פרסקו סביהיד וידיו על האיש.

התקוה לשלום בין היהודים האשכנזים ובין הקהלה פה גבובה. האשכנזים רוצים לכהור לועד הלאומי בקוריה סיוחרה ווהסכריכשו אינו ססכים ואין שלום. באיבה בני בדיח" יסע בעדי טורקיא, ליסד לשכות לתסתדרות הזאת גם פה. התבס בישו ר' חיים ביגיראנו בארדיאנופל גלה בתב יד עתיק מימי מלכי תלמי כתוב ככתב העברי הקדמון וקראהו גבאהו. הרב הזה הוא מלכד גדול בתורה וזכיריש גם הבס זחוקר. י ע ק ב פ ר ה י ה

מקור ומרחוק

שונות. הופאי אמריקה התחילו להשתמש במים פשוטים להבעית חולה לפני נתוח. הם זורקים מים ככה חזק תחת העור וכזה יאכדו העצבים כל הרגשה לעשרה מינוטים. הכערת כזאת עדיפה מכל האחרות, יען אין בה שום נזק לגוף ולנפש. — במשפט רוצחי הדפוטט הרצגנשטיין מן הרומה הראשונה, שהיה בכי"ד הגדול בפטרבורג, העיד חבר המאות השחורות, כי האדוקט בולאצעל הפץ גשלים לו חמשה רובל, שיהרוג את הגראף וויטה ודוכרובין שכרהו לרצוח את ראש הקדטים מיליוקוב. המאות השחורות גנבו בלי נשק בבתי הצבא והלשינו, כי מצאום אצל הרוסים החפשים. — בפטרבורג נתפש אחד מראשי המאות השחורות קוזמי, שהיה טמונה על בית אסף החרשים-אלמים, בעון גנבה וזיוף, כי נגב מרון המוסד יותר סמאת אלה רובל וזיף את הפינקס. — בתבערה שפרצה בתאימר של קינמאטוגרף ככולוניה פלך נוכנורוד ברוסיא נשרפו תשעים נפש אדם, רובם ילדים וארבעים נצרכו. — ברוסיא נגלה שוב קשר של סטודנטים ופועלים לתכלית מרידה, גם בני פקידים גבוהים וכהנים היו בקושרים. — ממשלת רוסיא גזרה על הסטודנטים, ישורשו מן האוניברסיטאות, להכניסם בצבא לענש. עתה מפחדים השחורים, פן יהפכו את הצבא לחיל מורדים. — במארוקן פרצה מרידה המורדים הכו את חיל השולטן מכה רבה. עיר הממלכה פין סגורה וועב פרץ בה. — כחינא נברה השנאה לזרים והאגיטציה להשמידם, בעבור ההכנעה, שהכניעה רוסיא את חינא.

*

למה נלקית י — לפי שמלתי את בני ו יגיעת הסופר הזרנוני שלום אש, לבטל את המילה עשתה פעולתה בין הפועלים, ישנם פועלים יהודים ברוסיא, שאינם מלים את בנייהם, כי כן הורה רבם ר' שלום אש. הוא שלום אש השולח ברכות מויט לסופרים אנטישמיים ליום הולדתם, למען התחבב בין הסופרים הרוסים. פועל אחד כווארצא מאן למול את בנו, אך,

אשתו יראה את אלקים ומלה את בנה בבית אביה. על זה כעס בעלה, שהוא פועל בעתון הזרנוני "מומנט", והבה אותה וגרשה מביתו. וכאשר הרגישו הסטודנטים היהודים בוץ צדק לשמוע מלה יהודית, לא היה להם את מי להזמין לדרשה רק את שלום אש.

המשומדים ברוסיא. המניסטרוים הרוסי לעניני הפנים שלה פקודה אל הסינוד של הכהנים הארמנים בקאוק, להזהר ביהודים, שהכהנים הארמנים מכניסים בבית הדת הנצרות, כי רמאים הם היהודים ההם ומטמדים דתם רק כדי להשיג תועלת חמית. מדיום אם יבאו אליהם יהודים להמיר דתם ישלחו הבקשות אל המניסטרוים, להכריע אם לקבלם או לא.

מקור השנאה לישראל ביזמנו. כועידת החברה הגדולה של אזרחי אשכנז בעלי הדת היהודית התאוננו הדוכרים, כי בהיות הקיסר האשכנזי כבוטן וכל אנשי העיר יצאו לקראתו עמדו הרבנים בצד הכהנים הנצרים. הקיסר פנה אל הכהנים ומן הרבנים העלים עניו. המקרה הוא קטן הערך, אבל הוא כנין אב לבני יום העמים אלינו בזמן הזה. קיסר אשכנז, שהוא תפארת העם הגרמני הגדול ורכס וגדול הדור בהכמה ובעוה וראש המדברים בכל מעשי הדור ודעותיו, הוא נעשה למופת לעמו הגדול גם ביהוסו ליהודים ושופך מרוחו עליהם, ולא רק לעמו, גם באוסטריא וברוסיא ילכדו הבל ממעשיו ומדעותיו. הוא עמוד התוך של האנטישמיות כדור הזה.

זכויות היהודים בערי פולן. ועד הרומה הממונה על חוק האוטונומיה בערי פולן הכיע דעתו להרומה על דבר זכויות היהודים שם. לפי דעתו אין להשוות את זכויות היהודים לזכויות הפולנים, כי אין לפתור שאלת זכויות היהודים כמדינה אחת לכדה. אבל אין גם למול מיד היהודים כל זכות השתתפות בהנהגת הערים. לכן תהי זכות ליהודים להבנים מחמשה עד עשרים מטא יועצי העיר. לכהור ביהודי ראש האזרחים אסור, אבל אין להרחיק יהודים לגמרי מהנהגת הערים במקום שהם הרוב.

נזרה על המלומדים בפולן, המלומדים בוורשא משתדלים, לכטל את הגזרה, שנזר עליהם נציב המדינה, לשכות שני חדשים בקיץ מן הלמוד.

הבנק הצינוני בא"י. בשנה ישעברה הרויה הבנק הצינוני בא"י לערך מאתים אלף כתר, אף הסניף החדש בצפת מתפתח יפה.

תלמוד תורה בירושלם. החברה עזרה כברלין הכטיחה תמיכה לבתי תלמוד תורה בירושלם אם ילמדו בהם גם לשון טורקית וידיעות חול.

עלית הגולה. בשנה שעברה עלו לא"י מרוסיא ע"י הועד האדסי קרוב לשני אלפי נפש יהודים ובניהם אנשים צעירים ע"מ להשתקע שם 1472 איש. בשנה שלפני זה עלו 2459 איש. המספר נגרע מפני תנאי הכניסה הקשים, כי ממשלת טורקיא גזרה הסגר על הבאים מרוסיא מחשש מחלות, גם במלה רוסיא את מתן תעודת מסע כזול ליהודים העולים לא"י, הכדל חדש בין ישראל לעמים.

ציר יהודי הדיש בבוסניא. במקום ציר היהודים כמועצת המדינה כבוסניא מר יהושע שלום, שהתפטר ממשרתו מפני המחלקת, נבחר היהודי הספרדי ד"ר וי אלקלאי.

הגמון מכחיש את עקילת הדם. ההגמון הנצרי הפרוטסטנטי ד"ר כלמור באונגרן פרסם דעתו על אדות עלילת הדם, כי רק הנזונים מן השקר ומן השנאה ישתמש בעקילת הדם, להטעות את ההמון, לנקום נקמת בצעם. אין אדם בעל דעת אף בין הקתולים המאמין כזה. הכל יודעים, כי מאת דת, שאחד מעקריה הוא לא תרצה לא תוכל לצאת מצוה להרוג אדם להשתמש בדמו לשם מצוה. רק הנבל יחלל את הרגש הדתי להעליל בשמה עלילת שקר במרמת תפת. להלחם ברשעה הזאת היא חובת כל בעל דעת.

פרעושי רותשילד. בארון וולטר רותשילד כלנדון מטפל בקבוץ חיות שונות. כיהוד הוא מתעסק במיני פרעושים, המוצצים דמי כל החיות, רק מין אחד היה חסר לו. פרעושי השועלים, אשר על ים הקרה וכמודעה בעתון אמריקני השיג ארבעה מהם ישלם בעדס ד' אלפי פרנק.

יום א' באנגליא. המניסטרוים האנגלי, הכטיח ליהודים, שירשה לשומרי שבת לעסוק במסחר כיום א' עם אחיהם, שלא למכור רק ליהודים. ההבטחה הזאת העירה חמת הסוחרים הנצרים ובכמה מקומות הם מאספים אספות, לקרוא תגר על המניסטרוים, העושה את היהודים יוצאים מן הכלל. הרשעה אחת היא ככל הארצות, הנצרים רוצים להרויה משמירת השבת של היהודים, ולהיכנס לשכות שתי שכתות.

עוד לא אבדה פולן. הפולנים דאגו דאגה גדולה, שאם ישיגו היהודים זכות הבחירה למועצת הערים בפולן יגיעו לשלטון קצת הערים, שהם רוב יושביהן, ע"כ התנכלו לנזרה שאין רשות ליהודים לבחור רק המישית היועצים אף בערים, שרוב יושביהם יהודים. הפולנים המתקדמים מתביישים בהגבלה כזאת כי היא מעשה רוסיא ולא נאה לפולנים לאחוז במעשה רוסיא. לכן הביאו הם עצמה אחרת, לספח ככל הערים את פרוריהן ומגרשיהן אליהן ולפי שיושבי הפרורים הם רק נצרים לא תהיה עוד אף עיר אחת כפולן בעלת רוב יהודי. העצה נכונה, אבל כבר פסק ועד הרומה, שאין כחפש אחרי עצות, רק להגביל כפירוש זכות היהודים.

הרב מסופוצקין. ל"הצפירה" מודיעים, כי נפטר כביאליסטוק הרב הגאון ר' מרדכי אליהו ראביניביטש הרב מסופוצקין. הוא היה מן הרבנים המעטים, שמצאו עוה להודות כציונות החדשה. כידוע היה גם כקונגרסים הראשונים. כביב היה הרב הזה על כל שדרות העם. כמדותיו הטובות וכהריפותו ובספריו המצוינים בהלכה היה נחשב כאחד הרבנים הגדולים כדורו.

עקילות חדשות ברוסיא. כועידת בעלי האחוות הגדולות ברוסיא הצינו רבים, לעשות את היהודים כזרים בארץ, להוציאם מכלל ההקים, לפסלם מעבודת הצבא, כי הכל כסכנה מפני היהודים המושלים בכל, והתלמוד דורש מאת היהודים, להשמיר את כל הגוים ולמשול לבדם בארץ. המשטמה והשטנה נברה שם כל כך עד שראש הצוררים פורישקיביטש קם למליץ יושר על היהודים והציע, שלא להוציא מידם כל זכות, אלא להגביל זכותם. ההצעה לעשות את היהודים כזרים נדחתה. קצת מהקרואים מהו כנגד המפול כשאלת היהודים כקלות דעת כזאת.

גרויש משרניגוב. משלשה מחוות, כפלך משרניגוב גורשו כבר כאלפים יהודים ועוד רבים נועדו לגרויש.

קונגרס יהודי באיטליא. כסוף החדש שעבר היתה כמאילנד באיטליא ועידת הקהלות. באי-כח הקהלות הודיעו כל אחר על-אדות המצב החמרי והמוסרי בקהלות ועיד בתי הלמוד הדתיים אשר באיטליא. נגמר ליסד אגודת כל כהים האלה ואגודת הקהלות.

שלג בירושלם. שפעת שלג, שירדה בירושלם כחדש שעברה, לא ראתה ירושלם זה עשרות בשנים. ואנשי העיר, שלא הסכינו לקור צפוני כזה, סבלו הרבה. תנורים וכגדי חרף אין מכירים בא"י וכן ענלות חרף. עיב היתה ירושלם סגורה ונפרדה מן העולם, אין יוצא ואין בא. מזון לא הובא העירה והתניות לא נפתחו. היוקר האמיר והילדים נצטננו. בתים רבים נחרסו מטשא השלג ומן הסער ונפשות אדם נהרגו.

יהודים ואשכנזים. כווי חרפו סטודנטים את היהודים בבית-קוה. הסטודנטים היהודים שהיו שם תבעו עלבון עמם והומינו את האשכנזים למלחמת השנים. האשכנזים נמנעו מזה באיזו אמתלא ומהלומות התחילו מיד בין שני המחנות, שנמשכו ימים אחדים. בשבת שעברה היתה נועדה המלחמה הראשית. הסטודנטים האשכנזים חלקו כרוז בין חבריהם, שכו גדפו את היהודים ושני המחנות התאספו מזוינים ככל כלי נשק, אך הרקטור השכית את המלחמה כקחתו הכטחה מכל ראשי האגודות שלא יתגררו.

משנכנס אדר. ליב בער חיות היה מרכה כשתיה כחדש אב ומסעט כחדש אדר. כאשר שאלוהו מעט הרב, ענה: כן ספורש בשלחן העירך, משנכנס אדר מרכין והולכין ומרכין כשתיה עד אב ומשנכנס אב סהחילין למעט כשתיה עד אדר, שסתחילין כו להרבנות. נמצא שהשתיה הגדולה היא כאב והקטנה כאור.

ההצפה

הדבר האחר, שיש לו תקומה בזמן הזה.

נוסד ע"י המן האגני בשושן.

ויצא ע"י תלמידיו בכל העתים.

מקומות ההצפה:

- בקרואקא : באפסות.
- בגליציה : בכל בתי הפקודות.
- באוסטריא : בספירת העם.
- באשכנז : בבית המלך.
- ברוסיא : אצל פרושקוביטש.
- ברומניא : אצל יודנא וקווא.
- באנגליא : בין הנשים.
- באיי : אצל בעלי החלוקה.
- באפריקה : אצל ושיטלובסקי.

מחר הדפסת דבר שאינו ראוי לדפוס אין אנו מקבלים. מי שהסיתו יצרו לכתוב דבר בשביל "ההצפה" ולא נמצא ראוי לדפוס, יתאונן על עצמו ולא על המערכת. מי ששולח לנו שחד להדפיס הבליו הוא טפיש גדול. מאמרים שאינם נדפסים נוח להם ולנו שלא היו נכתבים. "ההצפה" נמצאת תמיד בכל בית תפלה.

שעות הדבור :
בשעת הזרת התפלה וקריאת התורה.

כלכוב, פשט לו אחד מחברי האנקטה הפולנים את ידו מרחוק והוא דמה לתמו, כי הוא נותן לו שלום ובגשתו מצא, כי הוא "מראה לו תאנה". ועוד ראיא אחת בידו : עד כה, כאשר עמד מרחוק מאחיו היהודים ראה כהם פולנים נמורים ועתה כאשר קרב אליהם הכיר, כי יהודים הם. איך איך הכיר העד את הילזנר מרהוק ?

על המצפה.

פרק הרואה.

על משמתי אעמודה ועל כל מה שאני רואה אני נושא משלי ואומר איזה פסוק. ובכדי לזכות את הרבים אמסור את פסוקי לקוראי ההצפה. ישמע הכם ויוסף לקח.

הרואה את חברי הועד המרכזי הציוני אומר : זכרו מרחוק את די וירושלים תעלו על לבכם...

הרואה את עורך המאבלאט אומר : כי זוכר כל הנשכחות אתה הוא מעולם...

הרואה את ד"ר קלנר אומר : הוה פתלמדיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום.

הרואה את הדירקטור של "הקרדיט אוניאן" אומר : אם כסף תלוה — את עמי...

הרואה את הד"ר שטרנר אומר : אויביו אלביש בשת ועליו יציץ נזרו.

הרואה את הציר שטנר אומר : אשת חיל מי מצא.

הרואה את הציר מאהלר אומר : חגור חריבך על ירך גבור.

הרואה את הציר ברייטר אומר : בצר הרחבת לי.

הרואה פקיד פולני אומר : להיות כל איש שורר בביתו ומדבר בלשון עמו.

הרואה את הד"ר קולישר אומר : ישמעתי באלה רבות, מנחמי עמל כלכם...

הקלוב היהודי את הפרלמנט מעבודתו ובופה את הממשלה למלא דרישותיו.

נואמים מומחים אינם חסרים ביה להקלוב היהודי הגדול. הציר זילכר נאם כבר שלש פעמים שתיים עשרה שעות רצופות בלי הפסק... הציר גאל-גן נאם נאום, שלא נשמע עדין כמותו בשום פרלמנט... ונאמו אך שמונה עשרה שעות רצופות... לע"ע מתנהלת האסטרוקציה במלוא תקפה, והכל מודים, שאין כל אפשרות, שהפרלמנט ינצחה.

כפי שנשמע באו כבר בספירות העליונות לירי הוכחה, כי דרישות הקלוב היהודי צודקות בעקרון וסוף כל סוף יתמלאו בעוד ימים אחדים, רק בשנוי קצת (והיינו : א) הממשלה תכיר את הלאום היהודי ואת השפה העברית, אבל בשום אופן לא תכיר את הזרנגון, כי הזרנגון האשכנזי נוזל הוא בידו היהודים והאשכנזים דורשים אותו בחזרה ואינם רוצים להקנותו ליהודים (בשנוי ; ב) תכונן אוניברסיטה עברית, אבל לא כלכוב, שהיא בירת הפולנים, שלא להקניטם, כי-אם בבלו, שהיא בירת היהודים ; ... ג) מיניסטרום חדש יתמנה שבראשו יעמוד רותני ובו יכנסו מן היהודים הד"ר פאלישר למיניסטר מסה"ב, לעווענהאלץ למיניסטר המשפטים, גאל-גן למיניסטר למסחר והגאון ר' שמחה פֶרנקל המרשל של חצר בלג, יתמנה למיניסטר מיוחד בלי תיק (הוא יסתפק בתיק של טלית ותפילין) כעד בלו והגליל... הדיפלומטים מנבאים, שאם יתמנה כאמת מיניסטרום כזה, אזי יתפטר ביבזונסקי ממשרתו ובמקומו יתמנה הד"ר שפול מלבוב לנציב גליציה.

הערת המערכת. כפי שנודע לנו ממקור נאמן הבטיח המיניסטר למשפטים לעווענהאלץ לצוות את הפרוקורטור העליון, לבדוק את משפט הילזנר, שנדון למיתה לפני י"ב שנה בעלילת דם ע"פ עדות איש אחד, שהעיד, כי ראהו באישון לילה ממרחק שבע מאות צעדים, המיניסטר יודע בעצמו, שאי אפשר להכיר מרחוק אף ביום. כי נבואו אל האנקטה היהודית, שהיתה

האבסטרומציה היהודית

בפרלמנט האוסטרי.

מאז התאחדו כל צירי היהודים מכל המפלגות בבית הנבחרים האוסטרי והתחברו לקלוב יהודי אחד, רב הבמות ורב האיכות, העומד בהתחברות קרובה עם הקלוב הסוציאלי והקלוב הרוחני, התחילה תקופה חדשה בפוליטיקה האוסטרית. הכל תוסס, הכל רותח. בקיצו חברי הפרלמנט לישיב בשלוה, קפץ עליהם רגזו של הקלוב היהודי, הדורש זכויותיו בעו ואינו נותן בשום אופן לעבור עליהן לסדר היום, ומה שלא פללנו לראות ראינו בימים האלה : אבסטרומציה יהודית, שערו נא בנפשכם, הנשמע בזאת מסוף העולם ועד סופו ? הלא אונינו תצלינה לשמע הדברים האלה. ראו כבר כתלי הפרלמנט אבסטרומציות שונות ואין אבסטרומציה דבר חדש אצלם. אולם אבסטרומציה יהודית לא ראו עדין למן היום הוסדם ועד עתה. על-כן הרעישה האבסטרומציה הזאת את הצירים האנטישמיים ואינם מוצאים את ידיהם ואת רגליהם בפרלמנט, אוכדי עצות המה ואינם יודעים כמה ללחום נגד קשי-ערפס של היהודים עזי הפנים.

סבת הדבר היא, שהקלוב היהודי דורש מאת הממשלה שווי-זכויות גמור, לא רק להלכה (ואין מורין כן), אלא למעשה והיינו : א) שתכיר הממשלה את הלאום היהודי ואת לשונו ; ב) שתכונן אוניברסיטה יהודית כלכוב ; ג) שתמנה במיניסטרום החדש יהודים אחדים, בלי תעודת שמה, וכראות הקלוב היהודי, ששומעים אותו כמו ששומעים את הרב של פורים, מיד נתמלא הד"ר פאלישר, סגן ראש הקלוב, חמה ועיף הצעתו החליט הקלוב לבחור באמצעי המועיל, לעשות אבסטרומציה. לא אבסטרומציה גסה ובלתי מנומסת, למשל בקולות פרועות וככלי זמר ובדפיקות על השלחנות, כי אם כמו שנאה ליהודים, אבסטרומציה בנחת וכישוב הדעת. בנאומים ארוכים כהגלות ספריע

פיריטון

ר' חיים טרייטיל הרב לפורים.

(מספורו של עפרון יושב)

מאת י' גלרנברג — וויין.

משדגיעו שלשה ימים לפני ירח אדר הוכרז על המשקאות, וחסידיים ואנשי מעשה היו פורשים את עצמם מלשתות בפומבי שתית מצוה, ואין צריך לומר שתית רשות — בשביל לערוב את השטן...

מכנשין היו את כל התקונים לצלוחית גדולה וכרסנית העומדת לכך, ולא היו חוששים לערוב משקאות, וכשעלה השחר של ראש חדש אדר, באשר אך הכירו בין תבלת ללבן, התפללו תפלה קצרה וחמושה, ויש אומרים שהשמיטו את, מזמור לתורה, לגמרי. על כתל המזרח קבעו טבלה של, משנבנס יפה והתחילו מוריקים את המשקה שבצלוחית כוס, כוס, וכאותו המעמד שר ר' לזיריל החזן את הארור המן, החדש שלו. הוא היה מחבר לכל פורים, "ארור המן" חדש, הושיבו את רב הפורים על כסאו, הזקן זיל שאלהו את השאלה הראשונה ומיד התחיל כל הצבור מטנד ומקיף אותו בשאלות שונות :

מהאברכים נסחבת ובאה אל הקלויז, להתאונן על "שלה" — היתכן ? יהודים בני רחמים ! מסיח דעתו מאשה ובנים, עוזב את הבית ומפקיר את החנות — את הכל, ומכלה את הימים בשחי" פה"י !

או בטון יותר קשה :

— מתרה אני כה, בע-לי הייקר ! אוצרי הטוב ! הנה היהודים פה שומעים ! את כלי הכירה, הקדירות והקערות, התנוק בעריסתה, אכנים לו הנה, סקנדלים אעשה לה, סקנד-לים !

היו ענינים כעין אלו נמסרים לבית-דין של פורים, ור' חיים טרייטיל היה מטיל קנס על אותה היהודית, המעיזה לבטל את בעלה ממרכיבין... היתה האשה שחצנית ומחוצפת ביותר, היו לוקחים אותה למעגל בעל כרחה, מרקדים סביבה ומזמרים, ארורה ורשי...

ובאדר הוא היתה שמחתו של הזקן זיל יתרה מכל השנים. אני"ש ראו בוז הוראה באצבע ורמז גדול.

— הכו ל"מחית עמלק"...

וכשקרא הוא זיל את המגלה היה ממש בבחינת "מחין עלאיין", סניו היו בוועים כלפיד אש וקולו עז ואיתן בקול ארי. ובשעה שהיה מניע להמין היה קולו כאלו רותח ורועד, נבר היה ש.מלחמה לו בעמלק".

מקרב ומרחוק.

דאגה, הציונים הרדיקלים מביא מדרשם של הפועל הצעיר וחיים זשיטלובסקי הם בצרה גדולה. כי כבר התחילו הכריות מרגנות, כי לא רק הלברליות והסוציאליזם והקאפיטאליזם והעיתונות וכו' וכו' הם קנינים יהודיים, כי גם הציונות היא המצאה יהודית. עתה אנה הם באים? התמימים דמו, כי כציונות מצאו מפלט מפני היהדות, שכרחו מפניה והנה יש חשש שגם הציונות תתיהר. י. ח. ברנר יעץ את מערכת "הפועל הצעיר", להציב תכנית צלב מעל שער בית המערכת, לכל ידמו אנשים, כי מערכת יהודית היא. ידיעות ספרותיות, שבע מאות תלמידים מכני 11 עד כני 13 שנה מבתי הספר העבריים ותשע מאות תלמידי וולקובסקי מכני 13 עד כני 15 שנה, שכבר גמרו ללמוד שלשה ממכתביהם, כראותם שעוד לא זכו לראות את מפעליהם הספרותיים נדפסים ב"החצפה", נמנו ונמרו, להוציא כעצמם עשרים או שלשים עתונים עבריים, על השאלה מי ומי יהיו העורכים קמה מלחמה ביניהם, כי כל אחד בקש להיות עורך או עכ"פ עוזר ראשי. היה בתוכם פקח אחד, שנתן להם עצה טובה, שיהיה כל אחד עורך ארבעה שבועות, בשמחה רבה הביאו ככל עיר את כתביהם אל המדפיס, לעשות מהם עתון, והנה צרה חדשה. המדפיס דורש תשלומים. הגערים התאספו עוד הפעם ככל עיר ועיר והחליטו לקבץ את שירי פפרוסייה למכרם וליסד בזה פונדס בשביל המדפיס.

מן האנקמה היהודית. הפרופסור ש. מערנבאך הציע כאנקמה, לאסור ליהודים הדפסת סדורים ומחזורים כא"כ העברי, כי קצת מורי הדת הנאמנים לשלטון המדינה מן הדור הישן אינם יודעים היטב את הא"כ הכרובי הוא ומורי הדת הצעירים, היודעים אותו, כמעט כלם ציונים וצריכים לפסלם.

שכר טוב, המניסטר החדש למסלות הברזל גלומכניססי בא לסיר את גליציא וכן וכדק כל נגזי נסתרות בחצרות מסה"כ ככל עיר ועיר. הדבר היה פלא בעינינו, במדומים אנו שגלומכניססי הוא יכיד גליציא ולא פעם אחת נסע בכר ככל מסלה ומסלה ולמה לו לתור את המקומות ההם. עשינו שאלת חכם ושאלת חלום ולא נענינו עד שבהסח הדעת נפתרה לנו החידה. חסירי בלו, ששמענו כקול השלטון הפולני וכתבו כרשימות ספירת העם, כי פולנית היא לשונם, הציעו לפני המניסטר לעניני גליציא, כאשר כבן רוב נוסעי מסלות-הברזל הם יהודים והרי הם כשוכרים תדירים של כל מרכבות מסה"כ, אם כן פתחי המרכבות חיכים כמזוזות וכן פתחי בתי הנתיבות וחדרי ההמתנה של הנוסעים. לכן יזמין המניסטר שתי מיליוני מזוזות. כזה ישנם המניסטר הפולני למסלות-הברזל איזה שכר לעושי רצון עמו, כי כמעט כל סופרי סת"ם הם חסירי

כפוף על שלחני, דואג ומצטער. שמא אין חלילה רצונך — התחלתי מכבש להשיית — שאתפלל לפניך?..." ומיד כאותה שעה מצאתי לפני על השלחן צרור-מכב גדול... חסירי ד'!... — צרור זה מהיכן? — התחיל ר' חיים מרייטיל רב הפורים, מתבדה כאותה שעה — מלאך או שרף זרקו על שלחן הרב... ולימא שמלאכים יודעים שפורים היום... דאליכ הוה ליה לאותו המלאך לזרוק מטבעת-זהב. אלא ודאי משום שהוא יודע שפורים היום בישראל והכל מבוססים ויש לחשוש שמא יקח כמחיר המטבע, משקהי ולא יתפלל, זרק לו — מכב כלומר: הא לך, קטר והתפלל!... מעשה שטן הצליח. לכאורה רק הלצה נרידא — והזקן זיל נתרנגו... וככעסו נפל ממדרגתו... נצחו כביכול המצוקים את הארזלים!... וכבית הכנסת של אדמו"ר יושב לו מאז יהודי ור' חיים מרייטיל — שמו מאחורי התנור. אינו מדבר כלום, אלא פיו פעור תמיד וצורק... חבל, אלמלי אותו המאורע... * * *

אמר הכותב, ינעתי להעתיק את ספורו של ר' עפרון יושב, כדי להזהיר את רבני הפורים הנכבדים בכל מקומות מושבותיהם, שיהיו נשמרים מלפעור את פיהם בלי מדא... יושמר פיו ולשונו שומר מצוות נפשו.

הפסקות וגם גלות קבלתי עלי והייתי נע וגד כל ימי הקיץ. אך לשוא! הסודות לא נפתרו לי אף כמשהו. כשמיני פתשרי לעת ערב הגעתי לכפר אחד וסרתי אל בית השוחט. מצאתי את כעיהי עולה בסלם אל העליה, כידו האחת סידור עב וכידו השנית תרנגול-חודי גדול ושמן. הדבר היה קשה לי, מה הוא עושה שם כסידורו על העליה? המתנתי עד שירד השוחט מן העליה והעוף השוחט כידו, מיד נגשתי אליו כשאלה, מה ולמה? לסכב כפרות? היתה תשובתו, הלא ערב י"ב מחר. ר' יהודי — קראתי כתמיה — את מי תמעה? והלא יכולת לסכב כפרות גם בחדר ולמה עלית אל העליה? יש כזה סוד כסום, שלא אוכל לגלותו לך כשום אופן. השיב השוחט כנחת, ולי היה המענה כמדקרות חרב: כבר עניתי כצום נפשי כמה חדשים, סבלתי גלות ועוד לא נגלו לי שני הסודות הראשונים והא לך עוד סוד שלישי! רבשיע מה רב שוכך אשר צפנת ליראיך ומדוע תעלים אונך לשועתי ולא תגלה לי אף אחד מסודותיהם? עוד אני מהרהר כתפלתי זאת והנה שופט הכפר ואתו שומר מזוין נכנסים אל בית השוחט ומחפשים ונוטלים את התרנגול החודי ואת השוחט והשופט קורא לו: "גנב, מה עשית, הלא זה של שכנך, עתה תשב סגור כתא הגנבים כיום חגך!" עתה אורו עיני. האהה קראתי בעליצות, עתה נגלו לי כל הסודות יחד. ידעתי מדוע עלה השוחט לסכב כפרות דוקא בעליה, ירא שמא יצעק התרנגול וישמע כעליו. גם סוד חד גדיא נפתר לי. גם הגדי כודאי גנוב היה ולכך נקנה בשני זווים והוא שוה לכל הפחות שכעה. גם עשרת האלפים של המן נגזבים היו מאוצרות הממלכה שכידו ורצה לסוך את המלך בשמן שלו... וכזה יוכן מה שאמר המלך להמן: "הכסף נתון לך ואין נותנים לאדם דבר שהוא שלה, אלא נותנים לו דבר שאינו שלו." מ"י נ מ ל ה. אמר הכחור הזעזעה, כספורו של מר נמלה מוכנים גם לי סודות הרכה. כגון סודות כמה מחכרים וסופרים, סודות נכאים וראשי קהלות, סודות השדריים וממוני חלוקה כא"י ועוד סודות רבים, שאי אפשר לפרסם וכרוך מר נמלה, שפטרני מצומות וגלות.

אמר המחטט, כראותי שתעניותיו וגלותו של ידידי מר נמלה הועילה, נגלות לו סודות רמים ונשכמים, נגלה גם לי סוד גדול, שראוי לפרסמו. הקוראים יזכרו עוד, שלפני איזו שבועות הרעישה שמועה את כל העולם, כי אחד מראשי המאות השחורות כרוסיא, הכמר איליודור, צם תעניות והלך מגולה אל גולה ואיש לא ידע מדוע. עתה ידעתי, כי הממשלה השחורה השתוקקה גם היא לדעת סודות הפקידים הרמים ושירי הצבא ומספיקי צרכי הממלכה והמכלגים ופקדה על הסינאטורים ניידיהארט וגארין לחקור כסודותיהם, ולפי שהם אינם רגילים בתעניות ונגלות, ע"כ צם הנזיר איליודור בערם והלך כגוכה והסודות נגלו.

עודנו כחררו, חכינו כהשתוממות רבה לכיאתו. עברה עוד חצי שעה והזקן ז"ל אינגו. ואנחנו תמהים ומתפללים כחזוין המזור הזה, "שיהיה הדבר פשוט — אומר אחד לחברו כמון רוי — אי אפשר... דברים כגו... וכמובן אי אפשר שיהא הדבר פשוט. הא כיצד? מעולם לא אחר שעת תפלתו והיום עברה שעה שלמה?... תארו לכם, איך הלם לכנו מאותו הפלא — וכיחוד אחרי קריאת המגלה של אתמול וה"תורה" ששמענו... מה שלא השכנו או? מ'אריה דאברהם!

כעבור עוד חצי שעה ודכת חדרו של אדמו"ר נפתחה וכרנע והוא אצל העמודי ומתפלל. ובתפלתו או לא זכינו לשמוע עד אותו היום. דומה היה, כי בית הכנסת כלו כועד כאש סולד, המתפללים, כאלו נכזים, מניעים ידיהם וצועקים. הוי... הוי... כלומר, יותח! קודה!

מיד לאחר התפלה נגשנו המקורכים — וכלנו מזדעזעים מפחד — למקום חרבי... — תמהים אתם — התחיל הוא זיל כקולו הממושך כמנהגו — שאחרתי היום שעת התפלה. כך הוה: מנהג ישן אצלי לעשן יום יום קודם התפלה מקטרות אחרות, לזכך המה. שמא אפשר להתפלל לפני ככלכול הדעת, וכמכה — מסתמא רצונו יתברך היה כך — חסדה פרוטה כמעוני לקנות טבק. ללוות? אי אפשר לעשות עסק קודם התפלה. ישכתי ראשי

הרואה את הדיר לעווענשטיין אומר: לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה. הרואה את הדיר גאלד אומר: איכה יועם זהב. הרואה את גאלד אומר: ישפך לארץ מרתו. הרואה את הדיר גראם אומר: הנה קמן נתתיך כנוים. הרואה את פייערשטיין אומר: תאכלהו אש לא נפח. הרואה את ד"ר דיאמנד אומר: ושטרו בני ישראל את השבת... וי"א הוא עשו אבי אדום... הרואה את ליכרמן אומר: אמור מעט ועשה הרבה... הרואה סתם ראש הקהל אומר: כל המיצר לישראל נעשה ראש. הרואה את הרבנים קארו ומויכעלים, אומר ויתהלכו מגוי אל גוי... הרואה יהודי רוסיא אומר: כנה עלי ויקף ראש ותלאה, גדר בעדי ולא אצא וכו'. הרואה את היהדות הארתודקסית באונגרן אומר: אל תראוני שאני שחרחית וכו' כני אמי נחרו כי וכו' כרמי שלי לא נמרת. הרואה סתם סוציאלי אומר: הלא ידעו פועלי און אוכלי עמי אכלו לחם אלקים לא קראו. הרואה סתם חסיד כלזי אומר: לא תשנא את אחיך בלבבך... הרואה סתם אקרטי יהודי אומר זכור את יום השבת לקדשו. הרואה את שלום אש אומר: לכרית הכט ואל תפן ליצר... הרואה את עורך "המאג" אומר: כרוך ה' יום יום... הרואה את עורך "הקול מחי"ד" אומר איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת... הרואה את עורך "החצפה" אומר: כעוקבא דמשיחא חוצפא יסגי, ויש אומרים. חוצפא אפילו כלפי שמיא, מהני... ש"צ הלבן.

פירושון המז. גלוי סודות.

מצאתי כאיזה ספר (למה לכם לדעת כאיזה), שעשרת אלפים כבר כפף, שכבש המן לשלם לאחשוורוש כעד היהודים, יש בהם סוד כמסום. מעודי — עליכם לדעת — משתוקק אני לדעת כל הסודות וכמובן גם את הסוד הזה צריך אני לדעת ועשיתי כמו שעשו החסידים הראשונים כאשר בקשו שיגלו להם סודות התורה, מיד אחרי הפורים צמתה הפסקות, למען יגלו לי מן השמים סוד עשרת האלפים. הגיע ערב-פסח ועוד לא זכיתי לעמוד על הדבר. בליל פסח נכפכה צרתי, כי ראיתי כהגדה עם ע"כ פירושים, שענין חד גדיא הוא סוד גדול ועמוק. הרי עוד סוד אחד, ותאותי לדעת נכרה מאד וקבלתי עלי לצום עוד

אחרי גמרו את קריאתו הסיר את מליתו מעל פניו הצהולים ומאירים מחדוה ופנה להעומדים מסביב להשלחן: — הדבר ידוע, כי זה לעמת זה עשה אלוקים. כרא קדושה, כרא מסאבותא, צר רע וצי"ט. וכל זמן שיש טוב, יש רע כעולם, יש מלחמה... ולעתיד כשהגכולין יתכסלו... כשהכל יהיה טוב... יהא שלום, תהא הגאולה! — "יום כפורים" — יום קדוש לישראל — זמן התעלות והתרוממות הקדושה... פורים" — זמן מחית עמלק, הכנעת הטומאה... זה סוד כפורים, כי הכל אחד כאמת!... זה עצמו סוד "חייב אדם... חייב אדם" — זה צדיק, ל"כסומי כפוריא" — לתקן כפורים... "עד דלא ידע בין ארור המן וכרוך מרדכי", כלומר עד שיתכסלו הגכולין... ולא יהיו כמציאיות. ארור המן — זו טומאה ו"כרוך מרדכי" זו קדושה, אלא הכל יהא קדוש. יהיה שלום — תהא הגאולה!...

אמן, אומר אני לכם! הניעה השעה, היתה אז שעת הכשר, אלמלא אותו המאורע... מתחוללות הסימ, שהנני לספר לכם.

הדבר היה כפורים בכקר. בית הכנסת של אדמו"ר היה מלא מפה לפה — כי נוסעים רבים היו בשנה הזו לאדמו"ר. ידוע, כי שעת תפלתו של הזקן גיל היתה קבועה ומעולם לא ארע שיאחד את השעה. והלכך כשעברה כבר חצי שעה כאותו היום והזקן זיל

בלה ע"ב בא גלומבינסקי לגליצא, לבדוק באיזה אופן לקבוע את המזוזות. סטאפינסקי מערער על מסירות הספקת המזוזות ליהודים. לפי דעתו היהודים הם זרים בארץ, אי"כ מזוזותיהם הם כמובאים מחוץ לארץ. הוא דורש למסור את הספקת המזוזות ליהודי הכשר האחד שהוא יודע, הוא מר קאנארעק.

המלחמה בבוקובינה. העתונים מודיעים כי זבח גדול היה ביהודי בוקובינה. דם רב נשפך במחנה קלנר. פחד גדול נפל עלינו. הנשמע כזאת? יהודים יקומו ביהודים! הריצונו שלגרות לכמה מקומות עד שהשגנו ידיעה מפורטה, כי הזבח היה באוזות ובעגלים, כי אחרי הבחירות כמועצת העיר וכמועצת העממת ערכו בעלי בתי המרוח זבח גדול באוזות ובעגלים, להכין ארוחות לחיל שכורי הנצחון.

מנפת השמור. מוין מודיעים אותנו כי בשיבה האחרונה של מועצת הקהלה הציע היושב בראש בשם הרב ד"ר גידמף, שמהיום והלאה לא יתנו עוד שום יהודי להמיר דתו. הפרנסים חששו משום מה תאמרה ה"פרייע פּרעסעסע" וה"ארכיטער צייטונג", הן תראינה בזה אינקוויזיציה. ע"כ החליטו, שכל הממיר דתו לא יתנו לו שום עליה בכ"כ"כ ולא יספידוהו הרב במותו. חייב אדם לבסובי בפוריא. אני אומר: לא דוקא בפורים, אלא ככל השנה, כי יש לי מופתים חותכים על חובת היהודים להודווג עם אלכחול, כאשר הוא דומה לנו בהרבה דברים. האלכחול בסור צמיד הפתיל מעל הכלי המחזיקו הוא נודף — והיהודי, כיון שחשליך כובעו מעל ראשו, אדיקותו נודפת במהרה. יין כאשר הוציאוהו מן המרתף ועלהו אל הפה תיכה הוא מפעפע אל הראש, והיהודי כאשר אך הצליח לעלות מעט משפל האשפה הוא תיכה מטפס ועולה ואל עמו לא ירד... המעלה העקרית של היין הוא יושנו וזקנת היהודים היא כבודם. והשויון הגדול אשר בי היהודים והאלכחול הוא ברדיפות, ששניהם עלולים להין. שניהם נרדפים בכל מקום ואין יכולים להשימדם. א. אויסשניט.

נתפרדה החבילה. דוד פרסקו הירוע (שהיה נוטל לפניו פרס מאת ההנהגה הציונית בשביל עתונו וכאשר חדלו לשלם לו נעשה רודף הציונים) כמש ליסד אגודת כל האנשים, שהיו ציונים לפניו ונעשו רודפי הציונים כאשר לא השיגו תכליתם מהם. בוועידה הראשונה הציע דוד פרסקו, לעשות את האנטישמי היהודי ארטור מאיר לנשיא הכבוד. הרב ר' אליהו עקיבא רבינוביטש הוכיח בנאום ארוך, שאסור להתפלל בלי אבנט ושחובה על האגודה לעשות אותו לרב רשמי של המפלגה, ע"כ לחדש אדר. ד"ר נתן בירנבוים הוכיח בנאום אשכנזי, ששפת יהודית צריכה להיות לשון המפלגה. ד"ר אבינוביצקי הפציה לשלוח מלגרמה של ברכה אל הצאר, ונה קרפל התרה, שאם לא תבטיח לו האגודה תמיכה של עשרת אלפי שקל לעתונו יצא מן הוועידה בחרי אף. זנגביל דרש, לקצוב מאה אלף ליש, לשלוח מרגלים אל מדבר סהרה ואל מדבר גובי, ליסד שם מדינה יהודית. ד"ר שאול רפאל לנדא הוכיח במספרים מדויקים, שאין כסף לאגודה ולא תוכל לעשות מאומה. האנשים שבו איש איש לביתו.

עולי רגל. היהודים הנצרים החדשים כבדלין ובירושלם מבית מדרשם של קלוד מונטיפיורי וזיטלובסקי נועצו, לאיזה מקום קדוש לנסוע כשנה הזאת, לקאלואריה, ללורד, למירצשטעג או לרומא ונגמר לנסוע למשנסמוחוב, כי שם כבר נתפשו הגנבים.

ממשלת ישראל. ע"פ רדישת הרפוטטים הימניים בדומה הרוסית יתאספו באחד באפריל באי-כח כל הממשלות והפרלמנטים שבעולם בוויין, להועץ איך להפיל את ממשלת העולם של ישראל, לכל תוסיקף קום. פול וויינגר וד"ר לסינג הכמיחו להוכיח, כי התרבות האירפית בסכנה מפני ממשלת העריצות היהודית, המושלת על כל העמים מהדור ועד כוש. פורישקוויטש מבטיח, כי רעידת הארץ החוקה, שהיתה ברוסיה האזיית, סכתה היא הרטמ, שאחזה את אנשי רוסיה האמתים מפני אסכנה האיומה הצפויה לרוסיה מכטול תחום הממשלה. רומן הפארזי ויורגא הרומני התנצלו, שלא יוכלו להצלתה, כי אחוס הישבץ כראותם, שהיהודים כבשנו את הארץ.

משה פרשיץ בקוקיריק יבטיח באותות ומופתים, כי יהודי פולן כבר בחרו להם מלך ישראלי ובשנה הבאה יגרשו את כל הפולנים מגליצא ומפולן הרוסית.

רמת החצפה.

תורת הרב של פורים

שאלו את ר' יוסף דמן "תחות תורא": מפני מה שולחים מנות כפורים להני רכניא, (רכני ירושה, גם רכני-פרומקציה ידועים), הלא רובם אינם בני-תורה ואסור לתת פתו — ומכ"ש ממנו — לעם-הארץ (כ"כ ח' א' וי"ד רניא י"א, וראה פסחים מ"ט ב')? והשיב משום דשנינן במדרש: יום-כפורים-כפורים, לאמר: שיום-הכפורים ויום הפורים שוין להרדי (ע' מדרש משלי פרשה ט' אות ב') ולפ"ז כמו ש"מכים כפרות" בעיוה"כ צריכים להכות" גם כפורים, עפ"י עקר-הדין צריך להשתמש בהרב לכפרה כמיש וסלחת לעוננו כי רב הוא. יש"מ שהרב צריך להיות כפרת כל-ישראל. מעתה אתי שפיר, ששולחים להרב מנות כפורים, כי פורים בזה את ה"כפרה" כממון כש"ע או"ח סמן תר"ה. אבל קשה מדוע מסבכים בעיוה"כ כפרה בתרנגול ולא ברכ דמתא? ותירץ ר' גופנא אכוהי דר' יינא, כי התרנגול הוא מלומד ובקי הישב באותיות הקמנות, ולכן כשעה שהוא "קורא" הוא עוצם את עיניו, לפי שהוא יודע הכל על-פה ובקי הישב בכני-אדם יושבי-חשך... אולם הרב הוא "מוכה כעברתו" (געשלאנען אויף דער "עכרי") ואינו כקי הישב כפסוקי-הכפרה והסליחה...

ת"ר, הכל חיבין כשתות כפורים: אחד אנשים ואחד נשים, כהנים, לויים וישראלים, רבנים ורביים, חסידים ונאורים. אמר מה, הכל חיבים לשתות. הכל לאתווי מאי? לאתווי סופרי-הקהלה, החזנים, השמששים המורים (טורי-דת ידועים, וי"ג חמורים), המלמדי, הבטלנים וכל משועבדי-הקהל. פשישא, אטו הני לאו ישראל נינהו? איצטרך, ס"ד אמניא, כיון דכתיב במגלה: ואל היהודים ככתבם וכלשונם (אסתר ח' ט'), והני משועבדי-קהלא קדישא, הואיל וכתר פולני גירי ולא חשכי לישנא דיהודאי, אימא לא לישתי, קמ"ל, ואימא הכי נמי? לא ס"ד, דכתיב: קח את כוס-היין והשקיתה אותו את כל-הגוים (ירמיה כ"ה ט'). והני לא גריעי מנכרים ערלים, כמתניתא תנא: אית מלמי דגריעין מפי מן הגוים, ישן באומיא כל-חד משתדל למכתב בספירתא לישנא דאומתיה, ברם הני זכביא משתדלין לכחש ביהדותהון ורשמיין פולנית בכתב-אומיא, למים מ"ש: אפרים בעמים הוא יתבולל (הושע ז' ח'). איר ציונאה ה"ד: ויהי שם לגוי גדול מלמד! ר' יהודא קרי עליהון: "מה שפגמתי בספירה, פלוני", אל תקרי פלוני אלא פולני. איכעיא להו, מלמד כדן שותה בפוריא או אסור לשתות? רב יהודא אמר, אסור לשתות, ר' נהוראי אמר חיב לשתות והלכתא: חיב לשתות, ואם אינו רוצה לשתות מערערין אותו ומשקין אותו בעל כרחו. איר יוסף דמן "שפולי-טורא" מעמא דהלכתא: ישראל אעפ"י שחטא ישראל הוא (סנהדרין מ"ד ב'). ר' נהוראי אמר, אין צריך, דכתיב: אשר אין משפטם לשתות הכוס, שתה ישתו (ירמיה מ"ט י"ב). איר ציונאה סח לי האי חונא, ויזתא שמיח: נמנו וגמרו בחבורת-חזניא: כפוריא דהאי שתא יזמרון כל-חזניא, שושנת-יעקב, בנגונא ד"עוד לא אבדה פוכיך". כד שמעית כדן, מיד פתחנא אנא וחברי יהודא פומנא, ושרינא לזמר שירתא דציון: "עוד לא אבדה תקותנוי בלחנא (מעלאדיע) בסימא. על דא אתמלי ויזתא חמא, וקועיה וחושמיה אתרקעו ואתמתחו כמורדיא דלברות וכווא דיליה (מגלה ט"ז ב').

תנן התם (במוטי-הבכור): ר' יהודה אומר שניטל רוב המדבר בלשונו (הרי זה מום, בכורות דף מ' ע"א). איר יוסף דמתקרי הלמנא, שמעתא דא אלגוריתא היא. בכורא, דא ישראל, דכתיב: בני בכורי ישראל (שמות ד' כ"ג). וכיון שניטל רוב המדבר בלשון-עמה הרי הוא בעל מום גמור. ר' יהודה לטעמיה, כיון דיהודא הוא מוקיר לישנא דאומתיה וחושב להני בטלניא דמשתדלין בעד לישנא נוכראה לבעלי-מומין.

איר יודן, בוא וראה מה בין דורות הראשונים לדורות האחרונים, בדרין קדמאין אפילו מתכוללין

קיצונין דברו בלה"ק, שכן כתיב: ובני הם הצ מדבר אשדודית ואינם מכירים לדבר יהודית (נחמיה י"ג כ"ד). מכלל האבות עצמם דברו בלה"ק, ובדרין בתראין, אבהתא מאגטרין (אגטרען בל"ז) בשביל לישנא נוכראה ובניהון צעיריא משתדלין בשביל לישנא דיהודאי. ועתיד קודשא כריך הוא למיתו לאבהון וכנין לככא חד למבא, כאמור בבניאונא דמלאכי (ג' כ"ד). זנבן הקורא את המגלה בבית-מדרשו של ר' שתיין רגיל לאמר: ושתי המלכה עשה משתה-נשים, וימאן המלכה ושתי — ותאמר המן, ותבא המן. בתחלה רצה הקהל להשתיקו ולהעבירו, ברם ר' שתיין אמר, שאין להעבירו, לפי שאין מדקדקין בפורים (ע' שיע או"ח תרצ"ד ג'), ועוד שגם קרא מסייע ליה. אצל ושתי כתיב: זכר את ושתי (אסתר ב' א'). והמן הלא היה מזרע עמלק ישכתוב בו: יען אשר לא-זכר (יוצר לפרשת זכור), גם המן היה שר-המשקים כסעודתו של אחשורש (רש"י מגלה י"ב א' ד"ה: "ברצון") ובשר-המשקים כתיב: ולא-זכר שר-המשקים (בראשית מ' כ"ב).

נכנס יין יצא סוד (סנהדרין ל"ח, ערוכין ס"ה, במדבר רבה פ' י"ד וי"א). הכונה ידועה, כשנכנס היין אל הגרון יגולה הסוד, שהוא מזוהף ושאינו שוה מגומה, וכנשא רבה (פ' י"א אות ב') הגירסא: נכנס יין יצא סוד, נכנס סוד יצא יין. רישא כבר איתפרשא, וסיפא הכי פירושה: נכנס המזוג אל המרתף ועושה שם דבר בהסתר וסוד ויצא לו או"ח מין משקה, שמוכרו בתור יין — בד"א כשהמזוג הוא גבר יהיה, שנאמר: היין בוגר גבר יהיר (חבקוק ב' ה'), אבל אם מן הענבים הוא (מן הצנועים ונאמני-הרוח), הוא, מיכר יין-ענבים ממש ולא יכנו, כד"א: ולפי רוב הענוה (פאה ס"א מ"ב), כלומר הענבה, ונאמר: בקשו צדק בקשו ענוה אולי תסתרו (צפניה ב' ג'). כלומר, אולי תרצו להסתתר ולעשות דבר בסוד, אל תעשו כן, רק התנהגו בענות-צדק והיו נאמני רוח!

נמסר לדפוס ע"י לשון רמ"ה. אחשוורש שגור לתלות את עשרת בני דמן, מפני מה לא בקשם מחילה? יש לתרץ, כי כשעה שגהרנו בני המן כבר היו יתומים מאביהם, ויתמי לאו בני מחילה נינהו, וקשה. הא תינה בני המן, המן מאי איכא למימר, מפני מה לא בקשו מחילה ממנו, דהא אי אפשר לומר שיתום היה, דהא כתיב בן המדתא, ולא כתיב זצ"ל, מכלל דאכתי בחייו הוה?... הא לא קשיא דיתום הוה מאמו, ממאי? מדרשינין ופני המן חפוי שבתו מעתה ושפכה עליו קתון של צ... וקשה הא אמרינן כגמרא "תבא אמו ותקנח את צואת בנה", ואמאי לא באה אמו של המן לקנח את צואת בנה? אלא שמע מינה דיתום הוה מאמו, שמע מינה, אלא הא קשיא, למעמד דאמרת דבני המן יתמי הוי, כיצד הרגו אותן יהודאי הא עכרו על לאו דיתום ואלמנה לא תענון... אלא איכא הכי, דלעולם כני המן יתמי נמירי לא הוה דהיבי סלקא ארעתך לומר דבעל חד הוה לזרש... השתא דאתית להכי, הדא קשיא לדוכתיה, אמאי לא בקשם אחשוורש מחילה? תיקן.

ר"ש הלבן.

מרים גראם	שלמה מארקום
מאורשים כא שבת תרע"א	מאורשים כא שבת תרע"א
אשפ"צין	המבורג
ליפא בולחובר	רבקה ברגמן
מאורשים באדר אתתמ"ג	מאורשים באדר אתתמ"ג
זירנה	מילניצה
נתן אסטערזעטצער	אידל שטיינהויז
מאורשים באדר תרע"א	מאורשים באדר תרע"א
קאלאמעא כעת טרנפול	טראנאפאל
שמואל קרייזלר	יהודית לאנגסנער
מאורשים באדר תרע"א	מאורשים באדר תרע"א
מיקולינצע-סניאטין	סלאבדקא פאלנא
ברוך בילגרייא	וויטה גיימאנן
מאורשים באדר תרע"א	מאורשים באדר תרע"א
פאלאזווע	בוטשאטש

ברגשי אהבה אברך במז"ט את חברי הנכבד מר אברהם שטורם בטרנוברג לארוסו.
פינחס וגשל — כיעטש.
ברגשי אהבה ורעות מברך במז"ט את מר אברהם שטורם לארוסו עם מ' אבקה ליידנער במיעלעץ.
אלימלך גאלדבערג הצעיר — כיעטש.
ברכות לרוב ומז"ט לרעי וידידי מר אברהם שטורם בטרנוברגע לארוסו.
אליעזר פערלמוטטער — כיעטש.

קן ברוז

שאלות הרבנות עומדת על הפרק פה עירנו באסיפת ראה"ק נמנו וגמרו פה אחה לפתור אותה עד 15 911, היינו לקבל רב גדול בתורה וירא ה' וראוי הוא לאותו אצטלא עפ"י הוקי הממשלה מן 21 מארץ 1900. שברו שני אלפים וארבע מאות כתרים לשנה (2400 K.). מלכד הכנסות צדדיות, העולה לסך הגון כנהוג. מי שיש את נפשו לקבל את הנזר והעטרה עליו לשלוח תעורתיו להנהגת הקהל עד ר"ח ניסן דהאי שתא הבע"ל.
גלינא לסדר הוודעת להם את הדרך ילכו בה וא"ג המעשה אשר עשון. ראשי הקהל
אלטער פרענקיל, מרדכי רעה, אפרים כ"ף.

עורך הדין

ד"ר הענריק שאענוועטטער

לשכתו בקראקא רחוב פלאריאנסקא 6

אונזערען פאמיליען עמפסעהלען וויר

דיא קאלינער ציכאריע יו"פ'ים בעסטע

NIEDERLÄNDISCHE Lebens - Versicherungs Gesellschaft Wien I.
Aspernplatz im eigenen Palais. Versichertes Kapital ca. 380 Mill. Vertreter werdengesucht.
Gute Konditionen. Sub-Direktion: Lemberg Szajnocha 3. Löbel Taubes.

מקרב ולב עמוק ובשמחה רבה אביע בזה במז"ט לכן מז" ורעי הוקר השלם מר ליב גרעבלער פה לארוסו. מז"ט לכל המשפחה.
שמואל שערף — קומי.
תזל כמל ברכתי לראש אחותי מ' פנינה לארוסה עם מר ליב גרעבלער בקומי. מז"ט להורי.
זלמן שלאססער — פעטשעניזין.
תזל כמל ברכתי במז"ט לש"כ וידידי הוקר מר ברוך בילגריא ולכלתו מ' וויטה נייטאן פה לארוסו. מז"ט כהוריהם.
ישראל בינדער — בוטשאטש.

כלב מלא ארכה ואחיה אברך במז"ט את ידי הגביר המפורסם איש המודות אהרן בילגריא ורעיתו העדינה לארוס בנס מר ברוך עם בת הגי מויה אברהם יונה נייטאן. ברכה מיוחדת להחתן הנחמה. מז"ט לו.
אלטער בהן הצעיר — בוטשאטש.

מבנימיות לבי אברך את רעי המשכיל מר משה אהרן וואנדעדרע מניעדארי להתנותו בסאנדן החדשה במז"ט. במז"ט גם לב"ד ר' יהושע צבי.
שמואל פרעגער — באבניא.

במז"ט בחבה לאחותי הוקרה מ' יוטא רעלא ולהתנה החשוב מר יעקב שלום שרייער משענדישוב. מז"ט להורי הוקרים.
משה אינישפרוק.
מרגשי לכבי אברך במז"ט את רעי דודי מר יצחק אייזיק ענגלארד הצעיר לארוסו עם מ' הוה שרה שענוואלד בשענדישוב. זינדל יאקוב — פשעווארסק.
ברגשי אהבה וידידות אברך במז"ט את רעי המושלם ש"כ מר יצחק אייזיק ענגלארד הצעיר לארוסו. יעקב ענגלארד — פשעווארסק.

גם אנחנו נקח שכס אחד בין הסכרכים לברך במז"ט את ידי"ג מר מאיר וואלף בסמאראסקאל לארוסו. אברהם ווילף, אהרן האפפנער — בוריסלב.
ברגשי חכה הגני מברך במז"ט את ידידי העברי מ' צפרה ליבר ואת רעי הוקר מר מאיר וואלף לארוסו מז"ט להוריהם.
ישראל זילבר — פישטיל.
תזל כמל ברכתי במז"ט לש"כ וחברי המושלם מר אברהם זכריה מאהלער פה לכלולתו עם בת מויה מנחס דוד גרייווער בקראקא. מז"ט להורי.
אברהם מנחס בערגלאז — מרגוב.
ברוב גיל ואהבה אברך במז"ט את דודי מר מאיר וואלף ואת בת דודי מ' צפרה ליבר לארוסו. מז"ט להוריהם.
יעקב ראזענבערג — בוריסלב.

זר פרחים מגישים אנו אל חברנו מר אברהם יהושע זוסטאן ליום כלותו.
אליה בראנערה, אייזיק ענגלארד הצעיר.
הריני מברך את מיודעי מר ליפא בולחובר לארוסו. מז"ט להורי.
מנחס מגרל נגלר.
במז"ט וברוב אושר אברך את ידידי ש"כ הנכבד מר נפתלי שמערהיים בלאנצוט לחתנתו עם מ' רחל ליעבער בבאלגראד.
אהרן גלאט — רישא.

מקרב לב עמוק אביע במז"ט למליג המושלם מר יעקב שלום קלאנג כיאכרוב לארוסו עם אחותי מ' מרים.
דוב ראזען — סאנדאווא ווישניא.
ברגשי אהבה הגני מברך במז"ט את ב"ד המושלם מר שמואל יוסף ארגשטיין בויעלקיע אששי לארוסו עם מ' רחל בין כוכארו. במז"ט להורי.
יואל פוס — יאכרוב.

אנודת "השהר" כנורליצד מברכה את חברה מר שמעון צענוורט פה לארוסו עם מ' ס' אופנברגר במז"ט. את ידידי רעי הנעלה מר שמואל קרייזלר אברך במז"ט לארוסו.
וואלף גאטמעסמאן — סניאטיין.
הגני מברך את רעי מר שמואל קרייזלר במז"ט מעמק לבי לארוכו.

זידע מעהלער — סניאטיין.
את ידידי רעי הנכבד מר שמואל קרייזלר כמיקולינצע אברך במז"ט לארוסו.
חיים נעללער — סניאטיין.

ארישת שפתי אביע לידידי מר עקיבא פיינמוך לחתנתו במז"ט. פינחס מעלצער כהן — סניאטיין.
הגנו מברכים במז"ט את ידידנו מר טנדל פילינגר בטורקא ליום כואו בכרית הנשואין.
משה קלינמן ורעיתו.

הריני מברך במז"ט את דודי מר מיכל ברנר לחתנת בתו מ' טויכה כבולחוב.
זלמן וויעזעלטיער — סטרי.

הגני מברך ברוב חכה את רעי אהובי מר ליב אנטליר במיסינין לארוסו עם מ' מאלצי ריינער כיארו. מז"ט לדוריו.
את רעי הנכבד מר ליפא באַלכאווער פה אברך במז"ט לארוסו. אלהן פנעסטער — יעווערזאני.
מתוך טובה של אהבה אברך את רעי מר אייזיק ענגלארד הצעיר לארוסו במז"ט.
אליהו בראנער — פשעווארסק.

וועהרט אייך!

דא דיא קראסויער בעפעלקערונג דאס אַקאַציער ביער באַ-קאַמיערמ, ווייל דיא שענקער דאס זעלבע אונגערעכטפערטיגט נור פיר יודען פערטייערען אונד איינע 1/2 ליטער ביער מיט 24 העל פערקויפען, זא האט זיך דיא ערשטע קארוינער ביערכויערייא דעם גראפען לארישטיענדן ענטשלאססען, פיר דען יודישען שמאדטמייל איין בעזאנדערעס

האכגעדיגעס עקספארט-ביער

צו ליעפערן. — פריפט עם, מאן פינדעט עם בעדייטענד בעסער אלס אללע היעזיגען ביערע אונד ווירד עם מיט נור 22 העללערן פיר 1/2 ליטער אויסגעשענקט.
וויר מאכען היער נאמאפט דיא שענקער, וועלכע שאן ע צט דיעזעס פאַרציגליכע ביער פיהרען:

אין דער באזיעצאליאנאסע עמאנועל גלאזער, יאזעפס גאסע שמעון שניר, אם סמראדאס סאלא נארמאז, וואווינצאנאסע ר. פלאנטשער, מאסטאוואנאסע ה. וואכסבערג, אלטע ווייכסעלנאסע וו. ריפנער, קראקויערנאסע: ילאחים שמערן אונד שלמה זילבינער, ווער דיעזעס ביער איינפיהרען וויל ווענדע זיך אן

Karwiner Bierniederlage Sr. Exc. Graf Larisch-Mönnichschen Brauerei ul. Dietl. 89, Vertreter Ferd. Schnapka.

בית הרשת הציקוריא של

פאסט, וויטמאיר וסאפיר במרגוב

עומד במעלה העליונה בתכונת החמר וסדר עבודתו וסחורתו אינה נופלת כמאומה מסחורת בתי הרשת במערב. אבל יש לה שתי מעלות, שאינן בהם: א) היא מעשה ידי יהודים כשרים וחרדים ואין בה שום חישש שומן אסור וחמץ בפסח, כמו שיש בכל הציקוריות מעשה ידי נכרים, שכל גדולי הרבנים והגאונים, כמו הר"ג ריש סופר מקראקא זצ"ל, הגאון ר"י שמעלמיש מלבוך זצ"ל, הגאון רא"ל הורוויץ מסמניסלב זצ"ל והגאון ר' שלום מרדכי שוואדראן מברעזאן זצ"ל אסרון באיסור חמור, למרות ההשגחות והעידה שישנן תחבלות להטעות את השומרים ובטעם מן הנמנע, שלא יתערב בהן שומן אסור. ב) הציקוריא של הפירמא היהודית הג"ל היא סחורת הארץ הזאת, שחובה על כל יושבי המדינה העניה לכבדה על סחורות חו"ל ובפרט שאינה נופלת כמובנה מאחרות. בעת ששונאינו שוקחים להרגיל את הנכרים, שלא יקנו מאומה מידי יהודים, מדוע נכבד אנחנו בלי טעם סחורת נכרים כשיש לנו סחורת יהודים שאינה נופלת ממנה מאומה? לכן עת היא שישתחררו ככל בתי יהודים ממשפט קרום ויתרגלו להשתמש גם בשאר ימות השנה רק בציקוריא הזאת של

Fast, Witmayer & Safir, Tarnów.

האמעל ורעסטוראציאן כשר
לבע"ב יהודים של
שלום אהרן ראזענמאל
בלבוב, רחוב רזעזניצקא 13
טעלעפאן נוי 1314

שליוואוויץ כשר של פסח.
נעשה בהשגחה יתירה ומעולה אצל
סוחרים יראים ושלמים כפי חומר ותקנת
הרבנים הג' שליטיא בגליצא, וכאונגרן.
וכל ירא וחרד על דבר ה' יוכל לשתותו
כלי שום חישש ופקפק כלל. לפנות אל
Hersch Pfefferbaum Stryj.

השבת אברהם.
במסלת הברזל בדרך מטארנופול למערשין
דרך קאפיצינצע נאברה מזודה (תיק
הנוסעים) ובה שלית ב' זוגות תפילין,
נעלים וערדלים ועוד חפצים. המציא את
האברה ישג שכר טרחה 10 כתריום,
לפנות אל Joachim Luxner Kraków,
ul. Agnieszka.

רמת המצפה"
ארבעה כרכים מחירם 3 כתריום. כל כרך
לכדו בתר אחד.

פראקטיש לשבת ולחג הפסח!

דיא וועלט-בעריהמטע שלאָססער-בלעך
ט ש א ל ע נ ט א פ ע ן
 זאָללען אין קיינע יודישע פאָמיליע פעהלען. גא-
 ראנטירט 20 יאהר אויסהאַלטבאַר מיט אַביסל
 האָלץ-קאָהלען בעהיינצט האלמען זיי היטצע 30
 שטונדען אָן. אויף יעדען פלאַץ אהנע
 רעהרען אנצוברינגען. בעזומצע פיעלע טוי-
 זענדער פרוואַט דאַנקשרייבען זאָווי פאָן
 רבנים וגאוני ארץ. פרוייע: 1 אָפען פאָן 4
 מעפּפע פער 3 ליטער 2 פיר חלב 2 פיר בשר,
 אין סעפּאַרטע אבטיילונגען, 11 קר. דעמאָ פער
 4 ליטער 13 קר. 1 אָפען פאָן 6 מעפּפע פער
 3 ליטער, 4 פיר בשר 2 פיר חלב, 13 קר. דעמאָ
 פער 3 1/2 ליטער 15 קר. דעמאָ פער 4 ליטער
 20 קר. זענדע געגען אַנאַכע רעסט פער פאָסט
 נאכנאָמע. צו יעדען אָפען וויד אײן געברויכט
 אַנווייזונג בייגעפּיגט.

דיא ביללעגען פרויען זינד נור אַנגעגעבען
 ביז אַם 1 אפריל 1911.

Josef Perberger Krakau,
 Blech-Ofen Fabrikant Breitegasse 14.

מודעה.

ראשי קהל ישרון בעיר ירוסלב
 נאליציא מודיעים בזה כי יבוקש

רב אב"ד

אשר ישב על כסא הרבנות בקהלתנו.
 הכשרונות הנחוצות להפיק במשרה
 הזאת הנה: מלבד שגדולי הרבנים יעירו
 עליו שהוא גדול בתורה ובחכמה ביראה
 ובהוראה. עוד ידיו תהיינה רב לו גם
 בידיעות חול הדרושות לפי חוקי המדינה,
 יבין לדבר צחות בשפת ארצנו, ומשפט
 אורח יהי לו בארצות אומטריא.

מי אשר אלה לו יאבה לשלוח הנה
 את כתבי תעורתו עד יום 1 אוגוסט 1911.
 אורות השכר וההכנסות האחרות
 יתאחדו הרב וראשי העדה.
 יאראסלוי, אדר תרע"א.

כשם ראשי עדת ישרון
 רר. פריעדוואלד
 ראשי הקהל.

הגם

הנני שולח לכל דורש פרוספקט
 מפורט ע"ד מכתבי הוראתי
 ללמוד השפה העברית
 על בריה בזמן קצר
 וברמים מועטים.

מכתב לדונמא כתר אהד ושלשה
 חלרים.

S. WALKOWSKI
 Krakau, Postfach 119.

"בני ישראל"

ספר א. חרדת קרש" ספר ב' הדרת
 קרש" (הגיונות לימים הנוראים ומועדי קדש)
 מדרש בספר התורה ומחקר בספר החיים
 מאת ישראל בענדט פייולוואהן רב
 בבסיסאנעלא. מחיר כל ספר 65 קופ (מספר
 הראשון אך מספר מצומצם) הכתובת:

Rabbi I. B. FEIWELSOHN
 Beissagola Gouv. Kowno, Russie.

Wyd.: { Naftali Hof
 S. M. Laser
 Odpowiedzialny redaktor: S. M. Laser.
 Drukiem M. Lenkowicza w Krakowie.
 Bożego Ciała 22.

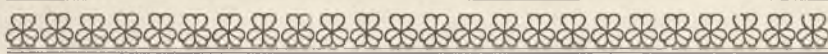
Erstes und Grösstes
Gramophonhaus
 JOSEF WECHSLER
 Engros & Endetail
 Lemberg, Sykstuska 2. Krakau, Grodzka 71.
 גענעראלפערטרעטער דער גראמאפאן אקציען - געוועללאשאפט
 מיט מארקע שרייבער ענגעל
 גרעססטע לאגער פאָלנישער, דייטשער, העברעאישער אונד
 יודישער פלאטען מיט מארקע ענגעל.
 20.000 פלאטען ערסטגרעסטער קינסטלער
 שמעטס אס לאגער
 רעפערטאטורמיליע אונד ווערקשטעטע אס אָרטע. בעסטע אומטויש-
 בעדינגונגען. פרויקאטאלאגע גראמאס אונד פראנאק.
 לעמבערג, טעלעפאן 2033/II
 קראקוי, טעלעפאן 461

שתו יין וקאניאה טבעי ומרפא.

בקשו רק הבקבוקים האריגינעלים מאת
הברת מסחר פלשתינה בלבוב
 הזהרו מהזיפנים ורמאים, אשר כבר פרסמנו את שמם בהעתונים.
 רשימות נשלח חנם. — בחביות נוכל לשלוח ישר מא"י מן
 הנמל יפו במקח השוה.
 הכתובת שלנו:

„PALÄSTINA“ HANDELS-GESELLSCHAFT
 TIEGER & COMP. LEMBERG.

לסוחר יין של פסח.

נמול רשות מאת מונינו וידידי ביתנו הנכבדים להודיעם בזה, כי גם ביינה
 הזאת, כמו בכל השנים נכין לחג הפסח הבע"ל

יין מתוק (זיססוויין) הנקרא רוסטער) כשר לפסח

מכל המינים עפ"י חקי המדינה ובהשגחה מעולה ובוהירות רבה
 ככל חומר היינים ע"י משגיחה בעל מכתבי תעודות מאת רבנים גאוני ארץ
 שלישי"א. ויש ביכלתנו לשרת גם בשנה הזאת את מונינו ביינות מובחרים
 ושמורים עצהו"מ.
 לבן נבשש ממונינו, לשמור לנו את אמונתם כמו עד כה, זה ששים ושמונה
 שנה, שנות קיום בית מסחרנו ולכבדנו בפקודתם.
 לפנות ישר אלינו או אל בא-בחנו לגליציא ובוקובינה.
 בהוקרה רבה. א. וואָלף עט קאָמפ.

A. WOLF & Comp. Wr. — NEUSTADT.
 האדרסה אל בא-בחנו היא:
 MOSES STARER, WIEN II., Adamberggasse 1.

קמה לפסח.

כן אודיע ברבים, שהכשרתי הרחיים שלי בכפר האלענדוואנע כשר
 לפסח עצהו"מ בהשגחת הרב המאוה"ג אבד"ק קאָרילאָפּקע יע"א. עפ"י הכשרו
 על כל הפרטים יוכלו אפילו המהדרין מן המהדרין לסמוך עליו. והקמחים
 יהיו משופרא דשופרא והקונים בטח יפיקו רצון מהם.
זיידע ווייסבערג.
 SEIDE WEISBERG, KOŁĘDZIANY.

כשרה זערכווארען פאבריק

A. Finkelstein, Lemberg, Gołuchowskipl. 2.

ליעפערט אלע מארטען זעלבווארען, בעסטע כשרה רעליקאטעסע. די פאבריק איז
 לויט רען מאדערנסטען בעהעלפען איינגעריכטעט. ווי עלעקטרישע קראפט א. ז. וו.
 אונד ערציגט נור פרימא-ווארע
 בהכשר הרה"ג ר' משה באב"ד האב"ד פה.

גענזע-פעטמ.

ראהם אונד געקאכטעס פערזענדעט
 כשר טעגליך פרישעם לפסח
Juda Zins, Husiafyn, (Galizien)
 פרויעע אונד הכשרים מהרבנים הגאונים
 מכערוואן, מפרעמיסלא ומסטרי זענדע אויף
 פערלאנגען.

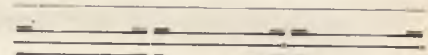
M. Gutwirth, Krakau
 MOSTOWA 3.

liefert Knochenmehl und
 Thomasmehl in jeder
 Gehaltslage zu sehr billigen
 Preisen. **AUSSER KARTELL.**

פיר געשעפטזוכענדע.

אין אשפיצין איזט איין קאנצעסאָ-
 נירטעס קאפערוו. רעסטיוראציאן, טראפיק,
 האטעל זאמט קאמפלעטער איינריכטונג
 איבערצוגעבען. עם ווירד געזוכט דאפיר
 איין אנשטענדיגער יודישער אבנעהמער.
 צו ווענדען אן Saul Huterer Oświęcim

אויטאמאטישער מאסענפאנענער

פיר ראָטטען קר. 4 — פיר מיינע קר. 240,
 פאָנגען אָהנע בעאויסזוכטיגונג ביז צו 50 שטיק
 אין איינער נאָכט. הינטערלאָססען קיינע וויטערונג
 אונד שטעללען זיך פאָן זעלבסט אויף. שוואַ-
 בען פאָללע, איינציג אין איהרער אָרט,
1000 שוואַפען אונד רוססען אין איינער
 נאָכט פאָנגענד, אַ קר. 2.40. איינער דיא בעסט.
 ערפ. פערז. פרי. נאָכט. דורך

Z. Humann, Wien II, Aloisgasse Nr. 3.
 פיעל אַנערקענונגשרייבען. פאָר מינעדוועטיגען
 נאָכאָמונגען ווירד געוואָרנט.

שליבוויץ של פסח מלאנצקא.

הוא מעשה יהודי חרד בגליציא עצמה (ולא
 מן הפבריקות בחוץ לארץ החשודות). הוא ספורסם
 כמעולה במינו הן כעטמן ויהו והן בהשגחה
 יתירה בעניני בשרות בעמדו תחת יד הרה"צ
 בסאנדן הישנה שלישי"א סתחל עד כלה וכל
 הבלים חתומים בחותם הרב הנ"ל — המחיר
 לסוגים ולסוחרים 220 כתר בעד הקטר בעל
 75% פרימא אב סטאציאן אלט סאנדען עם
 חבית. למען תת היכולת גם ליהודים לקנות
 הבינותי בליים קטנים בני 4 1/2 ליטרות כמחיר
 12 כתרס אב סטאציאן הנ"ל עם הבלי בניני.

SALOMON GROSSBARD
 Łącko, p. Stary sącz.
 אפשר לפנות גם אל סובני בקראקא בין בבמות
 מרובה ואף בקוואנטום פחות מהנ"ל. האדרסה:
SAMUEL NUSSBAUM
 Kraków, ul. Bonifratska 5.